

Erhvervslivet og verdensmålene - Danmark og nabolande

DANMARKS
STATISTIK

Erhvervslivet og verdensmålene – Danmark og nabolande

Rettet den 31. august 2022 i forhold til oprindelig version.

Rettelse af figur 1.1 side 11, da der var byttet rundt på første og anden søjle.

Rettelse på side 28 i afsnittet lige under figuren. Rettelsen er markeret med rødt.

Erhvervslivet og verdensmålene – Danmark og nabolande

Udgivet af Danmarks Statistik

Marts 2022

Foto omslag: Colourbox

Pdf-udgave

Kan hentes gratis på

www.dst.dk/publ/ErhmalDK

ISBN 978-87-501-2401-6

Adresser:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

e-mail: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring

- Nul
- 0 Mindre end en halv af den anvendte enhed
- 0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed
 - Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- .. Oplysning for usikker, giver ingen mening eller udeladt af diskretionshensyn
- ... Oplysning foreligger ikke
- * Foreløbige anslåede tal
- | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.
Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige

Som følge af afrunding kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen

Forfattere:

Ole Olsen

© Danmarks Statistik 2022

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til - inden for aftalens rammer - at kopiere fra publikationen.

Forord

Som en del af Danmarks Statistiks arbejde med verdensmålene blev der i 2020 gennemført en analyse af udviklingen for det danske erhvervsliv i relation til en række verdensmål. Resultaterne er publiceret i *Erhvervslivet og verdensmålene*.

Den danske undersøgelse fra 2020 følges nu op med en belysning på tværs af 8 lande, Danmark og 7 nabolande. Formålet er at vise, om erhvervslivet udvikler sig på tilsvarende måde i andre lande på denne internationale dagsorden. I undersøgelsen ses på økonomiske, miljømæssige og sociale indikatorer baseret på fælles statistik i EU. Ligeledes er nogle af udfordringerne ved at sammenligne på tværs af lande beskrevet.

I forhold til *Erhvervslivet og verdensmålene* ses der i denne publikation på færre indikatorer, og på nogle områder også færre branchegrupper. Omdrejningspunktet er fortsat UNCTADs arbejde, hvor verdensmålene er omsat til 33 indikatorer, som virksomheder bør rapportere på individuelt. Mange af indikatorerne kan dog beregnes på makroniveau ud fra officiel statistik, og resultaterne kan således også anvendes som reference for enkeltvirksomheder.

Publikationen dækker beskæftigelse, værditilvækst, økonomi, udgifter til forskning og udvikling, grønne varer og tjenester, emission af klimagasser, kønssammensætning og ligeløn.

Udviklingen er som hovedregel vist fra 2010 og frem til 2019. På flere områder foreligger der også tal for 2020, men disse er udeladt for at undgå at korttidspåvirkninger af COVID-19 påvirker konklusionerne. Ud fra oplysningerne om kilder og metoder kan interesserede læsere beregne indikatorer for 2020 og fremover.

Publikationen viser i hovedsagen den relative udvikling i lande og brancher for de konkrete indikatorer, da en sammenligning af faktiske tal på tværs af lande er vanskelig. Der indgår også en beskrivelse af forskelle landene imellem – som væsentlig baggrundsinformation for at forstå udviklingen i nogle af indikatorerne.

Danmarks Statistik, som har ansvar for Danmarks rapportering i forhold til verdensmålene, håber med publikationen at bidrage til arbejdet med bæredygtighed i virksomheder, i erhvervsorganisationer og hos relevante myndigheder. Og at have givet ny viden til dem, som generelt er interesserede i erhvervsforhold og bæredygtighed.

Arbejdet med publikationen har været forankret i den erhvervsstatistiske afdeling, hvor Ole Olsen har stået for analyser og formidling. Tabeller og figurer er udarbejdet af Ea Lahn Mittet.

Danmarks Statistik, februar 2022

Birgitte Anker, Rigsstatistikker

Claus W. Andersen, kontorchef

Foreword

As part of Statistics Denmark's work on the sustainable development goals (SDGs), an analysis was completed in 2020 of the development in the Danish business sector with respect to a number of SDGs. The results were published in *The Danish business sector and the sustainable development goals 2020*.

We now follow up on the Danish analysis from 2020 with a perspective across eight countries, Denmark and seven neighbouring countries. The purpose is to show whether the business sector develops correspondingly in other countries with respect to this international agenda. The analysis includes economic, environmental and social indicators based on common statistics in the EU. Furthermore, it describes some of the challenges involved in making comparisons across countries.

Compared to the publication on the Danish business sector and the SDGs from 2020, this publication deals with fewer indicators and, in some areas, also fewer industry groups. The focal point is still UNCTAD's work, where the SDGs have been converted into 33 indicators on which enterprises should report individually. However, many of the indicators can be calculated at macro-level based on official statistics, and thus the results can also be used as a reference for individual enterprises.

The publication covers employment, value added, economy, R&D expenses, environmental goods and services, emissions of climate gases, gender composition and equal pay.

As a general rule, the development is shown from 2010 through to 2019. In several areas, figures are also available for 2020, but these have been left out to prevent that short-term effects of COVID-19 affect the conclusions. Based on the information about sources and methods, interested readers can calculate indicators for 2020 and beyond.

The publication primarily shows the relative development in countries and industries for the specific indicators, since a comparison of actual figures across countries is difficult. The work also includes a description of the differences between the countries – as essential background information to understanding the development in some of the indicators.

Statistics Denmark is responsible for Denmark's reporting on the SDGs, and with this publication, we hope to contribute to sustainability efforts in companies, industrial and trade organisations and with relevant authorities. And to contribute with knowledge for anyone with a general interest in business conditions and sustainability.

The business statistics section was at the head of the work on this publication, and Ole Olsen is responsible for analyses and dissemination. Ea Lahn Mittet prepared the tables and figures.

Statistics Denmark, February 2022

Birgitte Anker, Director General

Claus W. Andersen, Head of Division

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	6
1. Introduktion	9
1.1 Rapportering af bæredygtighed.....	9
1.2 De 8 lande	11
1.3 Brancher og indikatorer	12
2. Beskæftigelse og økonomi.....	14
2.1 Beskæftigelse.....	14
2.2 Værditilvækst.....	16
2.3 Samlet økonomisk udvikling.....	19
3. Omstilling til mere bæredygtig produktion	21
3.1 Forskning.....	21
3.2 Grønne varer og tjenester	22
4. Udledning af drivhusgasser	24
5. Ligestilling og ligeløn.....	30
5.1 Ligelig deltagelse på arbejdsmarkedet	30
5.2 Lønmæssig ligestilling	34
Summary	37

Sammenfatning

Erhvervslivets medvirken er vigtig for opfyldelse af verdensmålene

Verdensmålene fra 2015 udgør for alle lande en fælles forståelsesramme og dagsorden, som skal ændre samfundene i retning af øget bæredygtighed – økonomisk, socialt og miljø-/klimamæssigt. Erhvervslivet spiller en afgørende rolle i denne sammenhæng, og det er derfor relevant at se på erhvervsudviklingen med afsæt i verdensmålene og deres tilhørende indikatorer. I en tidligere publikation er udviklingen vist for erhvervslivet i Danmark, og konklusionen var, at der generelt kunne måles en positiv udvikling. Med denne publikation præsenteres resultater for Danmark og 7 nabolande for at få et indtryk af, om der i andre lande har været en tilsvarende udvikling. De 7 lande repræsenterer knap halvdelen af Danmarks samhandel med andre lande.

Globale indikatorer for virksomheder og verdensmål

Der tages hovedsageligt afsæt i et arbejde i UNCTAD, der har udviklet en række indikatorer, som større virksomheder bør rapportere om med afsæt i verdensmålene. Det er der er en betydelig interesse for, bl.a. blandt investorer. Mange af indikatorerne har direkte eller i tilnærmet form kunne findes i eksisterende statistikker, som statistikmyndighederne i EU-landene producerer løbende. Det primære fokus i denne publikation er at vise *retning* for udviklingen, men den indeholder også information som giver et afsæt for at vurdere sammenligneligheden på tværs af erhvervmæssigt ret forskellige lande.

Overordnet konklusion: Erhvervslivet udvikler sig i den rigtige retning i alle 8 lande

Tallene viser samlet set en udvikling i positiv retning for erhvervslivet i alle 8 lande set i et verdensmålsperspektiv, uanset at landene på en række områder har et ret forskelligt udgangspunkt. Der kan ikke med rimelig sikkerhed peges på lande som gør det ekstraordinært godt eller som halter bagefter. Den overordnet positive udvikling kan ikke alene tilskrives verdensmålene, da også fælles politikker og målsætninger, eksempelvis i regi af EU, selvsagt spiller en stor rolle. Nedenfor sammenfattes hovedkonklusionerne ud fra indikatorerne, deres relation til verdensmålene, og nogle opmærksomhedspunkter.

Økonomiske indikatorer

Flere i beskæftigelse (delmål 8.5)

I alle 8 lande er der skabt mange nye arbejdspladser i erhvervslivet siden 2010, idet beskæftigelsen samlet er gået frem med 9 pct. Udviklingen har været mest markant i Storbritannien med 16 pct., mens Finland kun har haft en stigning på 2 pct. Samtidig er der sket en synlig forskydning erhvervene imellem, idet der generelt er størst relativ stigning inden for *information og kommunikation* samt *vidensservice*, mens tallene viser en klar beskæftigelsesnedgang i de primære erhverv, dvs. *landbrug, skovbrug og fiskeri* samt *råstofudvinding*.

Betydelig større værditilvækst (delmål 8.1)

Værdiskabelsen, opgjort som bruttoværditilvækst i faste priser, er øget mere end beskæftigelsen i erhvervene, for landene under ét med 20 pct. Polen skiller sig ud med en stigning på 43 pct., mens væksten i Finland er lavest med 10 pct. Branchemæssigt følger ændringerne udviklingen i beskæftigelsen med relativ stigning inden for serviceerhvervene og nedgang i de primære erhverv. Fremstillingsindustriens andel af værditilvæksten er gået op i fire lande og ned i de andre fire lande i sammenligningen

Erhvervslivets forskningsudgifter er øget i de fleste lande (delmål 9.5)

Under ét i de 8 lande er erhvervslivets udgifter til forskning og udvikling, målt i forhold til erhvervenes værditilvækst, øget fra 2010 til 2019, fra 2,0 til 2,5 pct. Der har været stigning i 6 af de 8 lande, men fra et meget forskelligt udgangsniveau. For Danmark og Finland er der nedgang. Fokuseres specifikt på *industrien*, som står for halvdelen af forskningsudgifterne i erhvervene, er billedet landene imellem stort set det samme.

Flere grønne varer og tjenester (flere verdensmål)

Produktion af grønne varer og tjenester, som repræsenterer en del af den grønne omstilling, er øget, målt som andel af de erhvervsbeskæftigede, der arbejder hermed.

Andelen er samlet vokset med 6 procent men niveauet er fortsat af størrelsesorden 2 pct. når der ses på landene under ét. Udviklingen dækker over 5 lande, hvor andelen er steget, mens der er nedgang i to lande, Sverige og Storbritannien. Norge har endnu ikke opgjort tallene. På grund af betydelige metodeforskelle i landenes opgørelser af grønne varer og tjenester, skal tallene tolkes med forsigtighed.

Emission af klimagasser

Kun sammenligning af udvikling i emission

UNCTAD har opstillet en række relevante miljøindikatorer, men det er her valgt alene at sammenligne emission af klimagasser landene imellem. Det skyldes dels, at udledning af klimagasser er den mest anvendte indikator hvad angår klimapåvirkning, og dels at det fælles statistiske grundlag mht. energiforbrug, vandforbrug og affaldsproduktion ikke vurderes at være tilstrækkeligt konsolideret, og/eller ikke findes i en brancheopdeling modsvarende den som anvendes i publikationen her.

Synlig nedgang i udledning af drivhusgasser (delmål 9.4)

Udledningen af drivhusgasser (ekskl. fra afbrænding af biomasse) fra erhvervslivet er siden 2010 gået ned, for de 8 lande samlet med 16 pct. Når der ses på emissionen målt i forhold til værditilvækst er nedgangen på 30 pct. Det skal nævnes, at der er tale om en såkaldt *scope 1* opgørelse, hvor udviklingen i energiforsyningen tæller fuldt med i forsyningsbranchen og ikke er fordelt ud på de erhverv og husholdninger, der forbruger energien.

Størst absolut nedgang i udledning i Finland

Finland viser størst nedgang i den faktiske emission siden 2010 med 30 pct. efterfulgt af Storbritannien med 28 pct., mens Danmark, Nederlandene, Polen og Norge ligger under gennemsnittet på de 16 pct. Storbritannien har med 40 pct. haft størst nedgang, når udviklingen opgøres i forhold til værditilvæksten. Finland, Sverige og Polen viser også over 30 pct. nedgang. Potentialet for at mindske udledningen afhænger dog meget af erhvervsstrukturen, især om der er betydelig international transport eller ej.

Relativ mindre emission fra industrien

Udviklingen brancherne imellem er meget forskellig, men fx industrien viser en nedgang hvad angår den faktiske emission fra de otte lande under et. Tallene for Polen viser dog en stigning, og fire andre lande, herunder Tyskland, viser også mindre nedgang end gennemsnittet, mens Finland, Storbritannien og Sverige viser størst nedgang. Regnes der i forhold til udvikling i værditilvækst, har Danmark, Finland og Polen haft den største nedgang.

Ligestilling og ligeløn

Tæt på uændret kønssammensætning (delmål 8.5)

Verdensmålene lægger op til, at arbejdspladser skal være attraktive for både kvinder og mænd. For erhvervene under ét er andelen af beskæftigede kvinder i de fleste lande omtrent som i 2010, men det kan bemærkes, at landene har en ganske forskellig andel af kvinder med forskelle på op til 5 procentpoint. Polen og Tyskland har ifølge tallene flest kvinder i beskæftigelse i de 14 brancher med 37 pct., mens Norge har færrest med 32 pct.

Flere kvinder i byggeriet, færre inden for finansiering og forsikring

I alle landene er der nu en højere (men dog fortsat lav) andel af kvinder inden for *bygge og anlæg*. Tyskland og Storbritannien har haft de største stigninger i andelen af kvinder i denne branche og har også det højeste niveau blandt landene med en andel over 10 pct. En modsat udvikling ses inden for *finansiering og forsikring*, hvor der i de fleste lande nu er færre kvinder end tidligere, muligvis en konsekvens af omfattende digitalisering, hvor serviceopgaver med direkte kundekontakt er forvundet.

Tættere på lige løn for kvinder og mænd (delmål 8.5)

I alle de 8 lande bortset fra Polen er lønforskellen mellem kvinder og mænd mindsket siden 2010, når der ses på erhvervsbrancherne under ét. Lønforskellen, som er påvirket af forskelle i bl.a. uddannelse, position og anciennitet, var i 2018 af størrelsesorden 15 pct. i gennemsnit. Tallene for Tyskland og Storbritannien viser næsten

20 procent lavere løn for kvinder, hvilket tyder på, at der i hvert fald i nogle lande fortsat er en betydelig lønforskel mellem mænd og kvinder inden for erhvervslivet.

1. Introduktion

Virksomheder og verdensmål

Verdensmålene fra 2015 og de tilhørende indikatorer er generelt formuleret på samfundsniveau, det vil sige, at de fleste indikatorer opgøres for et land som helhed. Enkelte mål og indikatorer omhandler dog direkte udviklingen inden for eksempelvis fødevarerproduktion eller industriel fremstilling, ligesom der er et tværgående mål om, at flere virksomheder end nu skal rapportere om bæredygtighed og samfundsansvar i øvrigt.

Erhvervslivet er en vigtig aktør for at leve op til verdensmålene

I bestræbelserne på at nå verdensmålene inden 2030 er erhvervsvirksomhederne den vigtigste aktør på en række områder. Det gælder alle lande, og det gælder ikke mindst hvad angår målsætninger på klimaområdet og grøn omstilling i øvrigt. Ligeledes er situationen i de private erhverv af stor betydning for vilkårene for hovedparten af de beskæftigede i alle lande. Hertil kommer, at vækst og beskæftigelse i erhvervslivet er afgørende for udviklingen i samfundøkonomien. Statistik som kan belyse erhvervslivets udvikling i relation til verdensmål er derfor vigtig for beslutningstagere, nationalt og internationalt.

Belysning i 2020 af erhvervslivet i Danmark

Danmarks Statistik viste i publikationen [Erhvervslivet og verdensmålene](#), hvordan nationale statistikker kunne anvendes til at belyse om erhvervslivet bidrager til opfyldelsen af verdensmålene. Det er også en dagsorden som der arbejdes med internationalt, og der følges med denne publikation op med en belysning på tværs af en mindre gruppe lande. Dette både for at interesserede kan vurdere udviklingen i Danmark sammenlignet med andre lande, og for at give et indtryk af muligheder og begrænsninger i international sammenligning, her konkret blandt 8 europæiske lande.

1.1 Rapportering af bæredygtighed

Virksomheder og samfundsansvar

Der har i mange år været fokus på virksomheders samfundsansvar. Internationalt udgør *Global Compact*, introduceret af FN i 1999, et kodeks for ansvarlig virksomhedsadfærd. *UN Guiding Principles on Business and Human Rights* er et forpligtende instrument, vedtaget i FN's Menneskeretsråd i 2011. I Danmark er der, til dels forankret i EU-retningslinjer, krav i Årsregnskabsloven om at større virksomheder skal udarbejde rapporter om deres samfundsansvar, såkaldte CSR-rapporter (*Corporate Social Responsibility*).

Verdensmålene har betydet nyt fokus

Vedtagelsen af verdensmålene i 2015 har givet en ny opmærksomhed til virksomhedernes indvirkning på bæredygtigheden i samfundet. En række initiativer skal føre til bedre rapportering på de ikke-finansielle områder, internationalt ofte betegnet som virksomhedernes rapportering om deres *Environmental and Social Governance* (ESG-reporting). Ny lovgivning er på vej i EU-regi, lovgivning som vil udvide rapporteringskravene for større virksomheder, ikke mindst hvad angår sammenlignelige og databaserede indikatorer på de ikke-finansielle områder.

UNCTAD har udarbejdet forslag til "Core Indicators" for virksomhedsrapportering

FN's organisation for Handel og Udvikling, UNCTAD, som bl.a. arbejder med principper for virksomhedsregnskaber, har arbejdet med at omsætte verdensmålene til målbare indikatorer for virksomheder. Det har resulteret i 33 verdensmålsrelaterede indikatorer, som er nærmere beskrevet i rapporten (2019): [Guidance on core indicators for entity reporting on contribution towards implementation of the Sustainable Development Goals](#), inklusiv forslag til, hvordan indikatorerne kan beregnes. UNCTAD-indikatorerne er samlet under fire overskrifter: Det økonomiske område, det miljømæssige område, det sociale område (herunder ligestilling) og det institutionelle område.

<i>Også danske forslag til bæredygtighedsindikatorer</i>	I Danmark har Finansforeningen, FSR - danske revisorer og Nasdaq Copenhagen, med inspiration fra de internationale initiativer, udarbejdet forslag til 15 indikatorer og deres beregning i oversigten (fra 2020): ESG-hoved- og nøgletal i årsrapporten . Indikatorerne flugter i høj grad med UNCTAD's liste og er delvist tænkt som en "startpakke" til bedre rapportering af bæredygtighed.
<i>Statistikinitiativer i FN</i>	Arbejdet med verdensmål og bæredygtighed har også betydet international opmærksomhed på, at der globalt bør udvikles statistiske standarder for at kunne belyse erhvervslivet i relation til bæredygtighed og verdensmål. Inden for FN's statistikkommissions erhvervsstatistiske arbejde er der, blandt andet med deltagelse fra Danmarks Statistik og Eurostat, udviklet forslag til 18 statistisk baserede indikatorer under overskriften "Wellbeing and sustainability". Indholdsmæssigt flugter de foreslåede indikatorer med UNCTAD's liste over indikatorer – under hensyntagen til de forskelle der er mellem erhvervsstatistik på samfundsniveau og rapportering i virksomhedsregnskaber. Et supplerende initiativ i FN-regi, i efteråret 2021, er etablering af en arbejdsgruppe, som skal se mere specifikt på at skabe bedre konsistens mellem miljøstatistik og erhvervsstatistik, så den statistiske mulighed for at belyse erhvervslivets miljøindsats styrkes.
<i>Også initiativer i andre internationale organisationer</i>	Inden for "FN-familien" har eksempelvis også FAO, som er ansvarlig for mange statistikker inden for landbrug og fødevarer, også arbejdet med at skabe statistisk sammenhæng med verdensmålene. Det er konkret sket med en rapport Guidance on core indicators for agrifood systems . Den indeholder forslag, som supplerer UNCTAD's liste over indikatorer med en række indikatorer som er særligt relevante inden for fødevarerområdet. I OECD er der ligeledes fokus på at belyse de sociale og miljømæssige påvirkninger fra erhvervslivet. Det sker i regi af Centre on Well-being, Inclusion, Sustainability and Equal Opportunity (WISE) Den styrkede interesse for retvisende information om verdensmål og virksomheders bæredygtighed ses også blandt internationale organisationer inden for regnskabsafleggelse og revision. Her sker der aktuelt en konsolidering af forslag til indikatorer på ikke-finansielle forhold – og hvordan disse indikatorer helt konkret bør beregnes af virksomhederne.
<i>Begrænsninger i belysning</i>	UNCTAD-indikatorerne – og de statistikker, der delvist dækker samme problemstilling – vil generelt kun dække, hvad der sker i selve virksomhederne, fx med hensyn til miljøbelastning og personalerelaterede forhold. Virksomheder har imidlertid også en bæredygtighedspåvirkning gennem sin import og sit valg af leverandører, og skal iflg. fx principperne i Global Compact også tage ansvar for disse eksterne forhold. Den eksterne bæredygtighedspåvirkning opstrøms langs værdikæden' er imidlertid vanskelig at måle, især på tværs af virksomhedstyper og landegrænser.
<i>Statistik og virksomhedsrapportering</i>	Statistikker, der indgår i belysningen af erhvervslivets bæredygtighed, er i høj grad baseret på virksomhedernes egne indberetninger – til statistikbureauer eller til administrative registre. Andre statistikker bygger på data om virksomhedernes køb af varer og tjenesteydelser, i nogle tilfælde suppleret med beregnede fordelinger på brancher. Der er således nogen forskel på, hvad enkeltvirksomheder opgør, og hvad der kan belyses statistisk for grupper af virksomheder. Statistik kan derfor ikke erstatte en udvidet virksomhedsrapportering, men udgøre et sammenligningsgrundlag. I nærværende publikation er alene anvendt officiel statistik som offentliggjort i Eurostats statistikbank .

1.2 De 8 lande

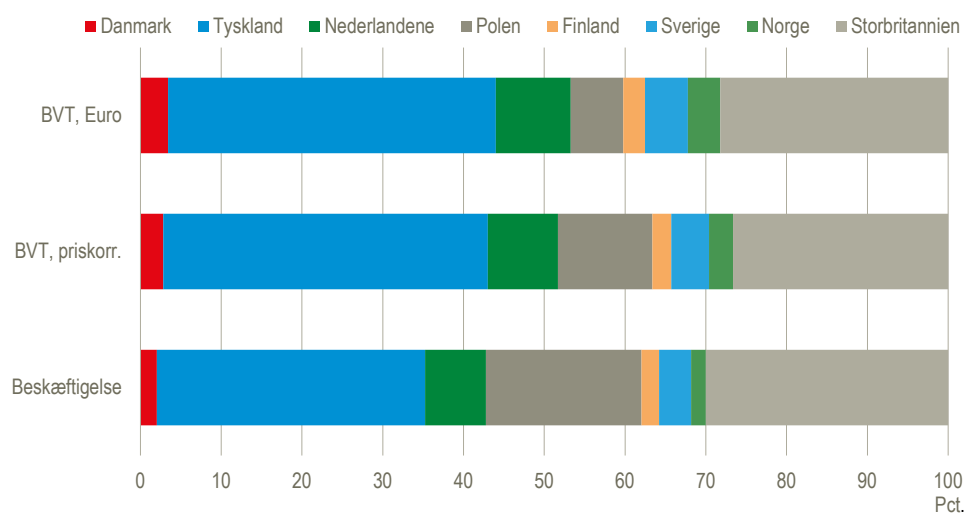
Otte lande i sammenligningen

Det er valgt at sammenligne resultaterne for 8 lande: Danmark, Tyskland, Nederlandene, Polen, Sverige, Finland, Norge og Storbritannien. Landene ligger alle relativt tæt på Danmark og er økonomisk tæt forbundne. De 8 lande er alle med i EU's statistiksamarbejde – også selvom kun 6 af landene er EU-medlemmer. Det skal nævnes, at der i tabeller og figurer er valgt at bruge den rækkefølge af lande, der er i Eurostats tabeller. Ved angivelse af kilde er supplerende anført de tekniske navne på tabellerne.

Men stor forskel på lande

Trods den geografiske nærhed er de 8 lande dog ganske forskellige. De spænder fra Tyskland med 83 mio. indbyggere til Danmark, Finland og Norge med 5-6 millioner indbyggere. De kan alle betegnes som industrilande, men Polen adskiller sig med en anden økonomisk historie og er mindre velstående end de øvrige. Blandt landene er Norge speciel med en særdeles stor olieproduktion, mens andre lande har begrænset aktivitet på råstofområdet.

Figur 1.1 **Relativ fordeling af værditilvækst og beskæftigelse i erhvervene efter land. 2019**

Rettet i forhold til oprindelige version

Note: Den anvendte bruttoværditilvækst (BVT) er i Euro, i løbende priser. Den priskorrigerede opgørelse (Euro, pps) er efter købekraftsparitet. Opgørelsen omfatter de 14 brancher som indgår i belysningen.

Kilde: Eurostat, nationalregnskab, (nama_10_a64) og (nama_10_a64_e).

Landenes andel af økonomi og beskæftigelse

Tyskland vægter mest opgjort såvel på værditilvækst som på beskæftigelse, idet Tyskland står for 41 pct. af værditilvæksten og 32 pct. af beskæftigelsen i erhvervene i de otte lande samlet set. Polens vægt er meget forskellig, alt efter hvilken størrelse der sammenlignes på. Nominelt står Polen kun for knap 7 pct. af værditilvæksten i de 8 lande, men for 19 pct. af beskæftigelsen. Opgøres værditilvæksten korrigeret for forskelle i pengenes købekraft (dvs. forskel på prisniveau landene imellem), stiger Polens andel af værditilvæksten til 12 pct., mens de 7 andre landes andel bliver lavere, mest udtalt for Norge og Danmark, hvor priskorrekturen er størst.

Udfordringer med sammenligning

Det bør bemærkes, at der er flere forhold, der påvirker sammenligneligheden af beskæftigelse og værditilvækst på tværs af lande og over tid. Beskæftigelsen er territorialt afgrænset, mens den værditilvækst, der opgøres, også omfatter aktivitet i andre lande. Dette betyder formentlig, at værditilvæksten for Polen undervurderer den stedlige aktivitet, mens den i de andre lande er overvurderet. Fx har danske virksomheder formentlig mere produktion i Polen end omvendt. Det kan også nævnes, at værditilvæksten i Norge i 2019 fremstår lavere, end hvis grundlaget havde været værditilvæksten i faste 2010-priser. Kursen på norske kroner over for Euro er ca. 20 pct. lavere end for 10 år siden, hvilket påvirker beregningerne betydeligt, når der regnes i årets priser. Det samme gør de skiftende priser på råolie.

Polen fylder økonomisk mere end i 2010, Norge mindre.

Sammenlignes fordelingerne i 2019 med de tilsvarende for 2010, har erhvervene i Polen haft en større fremgang i værditilvæksten end i de øvrige lande. Den norske andel målt i Euro er omvendt klart faldet, hvilket kan delvist kan tilskrives en lavere valutakurs. Hvad angår beskæftigelsen i erhvervene er billedet et andet. Finland og Polen har oplevet de laveste stigninger, mens der for de fleste øvrige lande har været noget større stigninger, i det store hele sammenfaldende med befolkningsudviklingen. Overordnet er den økonomiske forskel mellem de 8 lande blevet en smule mindre det seneste tiår.

1.3 Brancher og indikatorer

Brancheafgrænsning

Belysningen følger den brancheafgrænsning, der overordnet inddeler aktiviteten i samfundet i 19 brancher, jf. Dansk Branchekode fra 2007 (DBO7 - sammenfaldende med den europæiske betegnelse NACE Rev. 2). Ud af disse 19 er det valgt at se på de 14 brancher, som i hovedsagen består af private virksomheder eller andre virksomheder, som fungerer på markedsmæssige vilkår. De fleste af de anvendte statistikker og statistikbanktabeller dækker brancheaktiviteten fuldt ud, mens enkelte kun dækker virksomheder over en vis minimumsstørrelse.

Branchebenævnelser

I figurer og tekst er anvendt den danske version af de benævnelser, der anvendes i statistikbanktabellerne i Eurostat, dog med undtagelse af branchegruppen *Rejsebutreuer, rengøring og anden operationel service*, der er forkortet til *Erhvervs-service*.

Start i 2010

Det er overordnet valgt at se på udviklingen siden 2010 og til og med 2019. For nogle af statistikkerne foreligger der også tal for 2020, men for at undgå en mulig forstyrrende effekt af COVID-19's påvirkning på fx indtjening og beskæftigelse, er det valgt af se bort fra 2020. Enkelte resultater foreligger ikke fra 2010, hvorfor et senere år er begyndelsesåret. Seneste år med resultater varierer er i de fleste tilfælde 2019, men 2018 for lønstruktur. De viste resultater handler primært om relativ udvikling og retning, da absolutte tal ikke altid giver mening at sammenligne på tværs af lande. Resultater som er offentliggjort af Eurostat senere end 1. januar 2022 indgår ikke i figurer og tabeller af redaktionelle årsager.

Valg af indikatorer

De indikatorer og statistikker, der anvendes i publikationen, er valgt ud fra eksisterende information og vurdering af væsentlighed. Det har også været et mål, at dække både økonomiske, miljømæssige og sociale indikatorer. I forhold til de indikatorer, som indgik i publikationen *Erhvervslevet og verdensmålene*, er der her valgt færre, hvilket især skyldes karakteren af det statistiske grundlag. Nogle informationer foreligger ikke i den ønskede opdeling i Eurostat, og i andre tilfælde er der sket fravalg ud fra en vurdering af graden af sammenlignelighed af landenes resultater.

I det følgende præsenteres de indikatorer, der indgår i de fire kapitler, samt relationen til UNCTAD-listen. Der refereres også til de indikatorer, der indgik i publikationen om erhvervslevet og verdensmålene i Danmark, da der i nogle tilfælde foreligger et lidt andet datagrundlag i EU-regi. De valgte indikatorers nærmere relation til verdensmålene er omtalt i de enkelte kapitler.

Beskæftigelse og økonomi

Dette kapitel indeholder udvalgte økonomiske indikatorer i form af beskæftigelse og bruttoværditilvækst i de enkelte brancher. Belysningen af beskæftigelse og værditilvækst er vigtig baggrundsinformation, da flere indikatorer er beregnet i forhold til disse. Det skal bemærkes, at 2010 – udgangsåret – fortsat var præget af finanskrisen, hvilket betød et relativt lavt niveau af værditilvækst og beskæftigelse.

I UNCTAD-listen er også anført omsætning og nettoværditilvækst som indikatorer på det økonomiske område. Beskæftigelse er ikke særskilt nævnt, da den indgår i den generelle virksomhedsinformation.

Omstilling til mere bæredygtig produktion I dette kapitel belyses virksomhedernes udgifter til forskning samt virksomhedernes produktion af grønne varer og tjenester, der er miljømæssige indikatorer i verdensmålene. Udgifter til forskning modsvarer stort set forslag i UNCTAD-listen, mens produktion af grønne varer og tjenester afviger noget fra UNCTAD-listens indikator for ”grønne investeringer”.

Fra UNCTAD-listen er det fravalgt af vise erhvervenes samlede betalinger af skatter og afgifter, samt indikatorer for indkøb i lokalområdet, da der ikke er dækkende officiel statistik på disse områder.

Drivhusgasser Erhvervenes udledning af CO₂ og andre drivhusgasser opgøres på brancheniveau både i totaler og i forhold til værditilvækst. En opgørelse, hvor brug af elektricitet og fjernvarme er regnet med i de enkelte erhverv (Scope 2), findes ikke i EU-statistikkerne, hvorfor der er nogen forskel på de detaljerede resultater for Danmark i publikationen her og i *Erhvervslivet og verdensmålene*. Forskellene er yderligere beskrevet i kapitel 4.

På miljøområdet er det, sammenholdt med UNCTAD-listen, fravalgt at vise virksomhedernes brug af energi, da landenes rapportering til EU-statistikken på dette område ikke er helt konsistent, og da ændringer i energiforbruget afspejler sig i emissionen af CO₂. Ydermere vises der ikke anvendelse af vedvarende energi, da dette mere er en afledt konsekvens af omlægninger i forsyningssektoren end en følge af den enkelte virksomheds egen beslutning. I forhold til indikatorerne anvendt i *Erhvervslivet og verdensmålene* er det også fravalgt at vise resultater for vand og for affald. Disse elementer i det grønne nationalregnskab er udviklet i forskellig grad i landene.

Ligestilling og ligeløn Kapitel fem indeholder eksempler på indikatorer på verdensmålenes sociale dimension. Sammensætning af de erhvervsbeskæftigede, opdelt efter køn og brancher belyser, om udviklingen i de forskellige lande går i retning af en mere kønsmæssig ligelig sammensætning eller ej. En underopdeling i ledere og medarbejdere uden ledelsesansvar, som anvendt i *Erhvervslivet og verdensmålene*, er dog ikke indeholdt i EU-statistikken. Med hensyn til ligeløn vises overordnet udviklingen i timeløn for erhvervsbrancherne under ét, mens brancheopdelte beregninger af *lønforskellen* mellem kvinder og mænd ikke synes at være tilstrækkelig robust som grundlag for sammenligning mellem landene.

I forhold til den nævnte beskrivelse af forholdene i Danmark indgår der ikke en kønsopdelt statistik for sammensætning af bestyrelser og direktorer i EU-statistikken. Ydermere er det fravalgt at belyse arbejdsulykker, da de statistiske informationer er baseret på forskelligt grundlag landene imellem. Sygefravær indgår heller ikke, da der ikke i EU-statistikken er en opgørelse der modsvarer den her anvendte brancheopdeling.

På det sociale område foreslår UNCTAD yderligere at måle virksomhedernes indsats med hensyn til efteruddannelse, et emne hvor der ikke er nyere information end for 2015. Ydermere foreslås virksomhederne at opgøre, hvor mange af deres medarbejdere der er omfattet af kollektive overenskomster. Dette er der imidlertid ikke officiel statistik for. Under det institutionelle område foreslår UNCTAD at rapportere fx antal møder i bestyrelsen, samt tal for, hvordan der arbejdes for at undgå korrupsion. Der findes heller ikke modsvarende statistik på disse områder.

Yderligere analyse og belysning Med 8 indikatorer, 8 lande, 14 brancher og 10 år, er det kun muligt at fremhæve udvalgte resultater. Kilderne er imidlertid klart beskrevet, hvorfor det er muligt at beregne flere resultater, også fremadrettet. I nogle lande vil der formentligt foreligge et udvidet datagrundlag, der giver mulighed for yderligere opdelinger eller beregninger.

ger på indikatorer, der ikke er indeholdt i nærværende belysning. Her har det primære fokus været at præsentere udviklingen på de udvalgte indikatorer de 8 lande imellem og i muligt omfang foretage sammenligninger mellem landene.

2. Beskæftigelse og økonomi

Indledning Dette kapitel giver en oversigt over den økonomiske og beskæftigelsesmæssige struktur og udvikling i de 8 lande. Kapitlet er delvis tænkt som et bagtæppe for de kommende kapitler, idet det viser hvilke erhvervsstrukturelle forskelle der er mellem landene. Desuden beskrives overordnede forskydninger fra 2010 til 2019. Økonomi og beskæftigelse er dog også i sig selv verdensmålsrelevant, da produktive jobs og (bæredygtig) vækst skal sikre en robust samfundsøkonomi som grundlag for bæredygtighed i bred forstand.

Beskæftigelse og økonomi (bruttoværditilvækst) er belyst ud fra nationalregnskabsopgørelserne, som kan findes i Eurostats database.

2.1 Beskæftigelse

Høj beskæftigelse indgår i verdensmålene Flere arbejdspladser og lige adgang til alle slags job er, sammen med økonomisk vækst, overskriften på verdensmål 8. Målsætningen om beskæftigelse indgår også i delmål 8.5, *Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn*, yderligere konkretiseret ved, at der skal være lige adgang for alle grupper af personer. Et budskab om, at der skal føres politik, der fremmer jobskabelse er specifikt nævnt i delmål 8.3. I andre mål er fx nævnt fremskridt inden for produktivitet, arbejdstagerrettigheder og bæredygtighed. Disse aspekter indgår også i de efterfølgende kapitler.

Statistik for beskæftigelse Omfanget af beskæftigelse kan opgøres på flere måder. Her er valgt at anvende den timemæssige opgørelse, der er indeholdt i nationalregnskabsopgørelserne¹. Metoden sikrer, at sammenligninger ikke påvirkes af forskelle i normal arbejdstid i de enkelte lande, ligesom både selvstændige og ansatte indgår. Opgørelsen indeholder den samlede erhvervmæssige aktivitet, og dermed også den uformelle aktivitet, hvis opgørelse er behæftet med nogen usikkerhed. *Landbrug, skovbrug og fiskeri* samt *hoteller og restauranter* er eksempler på brancher, hvor der kan være en del uformel produktion.

Stigende beskæftigelse i alle lande og i de fleste erhverv I alle de 8 lande var der højere beskæftigelse i 2019 end i 2010, når der ses samlet på de 14 brancher. De absolutte tal viser en samlet stigning for landene på 8,8 pct. siden 2010, lavest i Finland (2,0 pct.) og Polen (2,9 pct.) og højest i Storbritannien (16,5 pct.). Ændringerne er delvis sammenfaldende med udviklingen i befolkningstallene. Hvad angår de 14 brancher var der under ét den største stigning for branchen *information og kommunikation* med 25,3 pct. og for *vidensservice* (24,5 pct.). Der var nedgang for *landbrug, skovbrug og fiskeri* (-16,6 pct.), *råstofudvinding* (-9,0 pct.) samt *finansiering og forsikring* (-4,1 pct.). I de andre 11 brancher var der stigende beskæftigelse.

Forskellig fordeling på erhverv Landenes erhvervsstruktur er ganske forskellig, som det fremgår af tabellen. Polen med 27,1 pct. og Tyskland med 25,6 pct. har klart relativt flest beskæftigede i *industrien* målt som andel af den samlede beskæftigelse i de 14 brancher. Nederlandene og Storbritannien er omvendt karakteriseret af stor aktivitet inden for *vidensservice* samt *erhvervs-service*. Norge med 3,8 pct. og Polen med 1,7 pct. skiller sig ud med relativ høj beskæftigelse inden for råstofudvinding, mens Storbritannien har relativt højest aktivitet når det kommer til *Information og kommunikation* (6,6 pct.) samt *finansiering og forsikring* (4,8 pct.). Danmark har blandt landene relativt højest beskæftigelse inden for *handel* (23,3 pct.), mens Norge har relativt

¹ Ved udarbejdelsen af publikationen *Erhvervslivet og verdensmålene* blev firma-statistikken anvendt som grundlag.

flest der arbejder inden for *transport* (10,0 pct.). *Landbrug, skovbrug og fiskeri* fylder mest i Polen (11,9 pct.) og i Finland (6,4 pct.).

Tabel 2.1 Relativ fordeling af beskæftigelse efter land og branche, 2019

	Danmark	Tyskland	Nederlandene	Polen	Finland	Sverige	Norge	Storbritannien
	pct.							
Landbrug, skovbrug og fiskeri	3,5	2,3	4,0	11,9	6,4	4,2	4,3	2,3
Råstofindvinding	0,3	0,2	0,1	1,7	0,4	0,3	3,8	0,3
Industri	16,8	25,6	13,2	27,1	18,5	18,4	13,7	12,0
Energiforsyning	0,6	0,9	0,5	1,3	0,7	1,0	1,1	0,7
Vandforsyning og renovation	0,6	1,0	0,6	1,5	0,8	1,0	1,1	1,0
Bygge og anlæg	11,2	9,2	9,4	10,5	14,5	12,4	15,0	11,3
Handel	23,3	18,3	20,6	18,2	16,2	19,8	18,3	19,0
Transport	8,0	7,7	6,9	8,6	8,8	7,6	10,0	7,8
Hoteller og restauranter	5,3	5,4	5,8	3,2	5,6	5,9	4,7	8,3
Information og kommunikation	6,0	4,8	5,4	3,4	6,3	6,3	6,5	6,6
Finansiering og forsikring	4,4	3,7	3,3	3,2	2,5	2,6	3,1	4,8
Ejendomshandel og udlejning	2,5	1,4	1,1	1,2	1,5	3,0	1,7	2,2
Videnservice	9,9	10,0	12,6	4,9	8,9	9,4	9,2	12,4
Erhvervsservice	7,6	9,5	16,3	3,4	8,9	8,2	7,7	11,4

Note: Landene summerer hver især til 100 pct.

Kilde: Eurostat, nationalregnskab (nama_10_a64_e)

*Færrest i forsynings-
erhvervene
i Nederlandene*

Opgaverne med energi- og vandforsyning samt renovation fylder beskæftigelsesmæssigt ikke meget i nogen af landene – i størrelsesorden 1 til 3 pct. af erhvervsbeskæftigelsen. Der ses en tendens til, at opgaverne på disse områder kræver mest indsats i lande med lav befolkningstæthed og dermed længere afstande, mens det tæt befolkede Nederlandene synes at kunne klare det mest arbejds effektivt.

Tabel 2.2 Beskæftigelsesfordeling, forskydning efter land og branche, 2019 ift. 2010

	Danmark	Tyskland	Nederlandene	Polen	Finland	Sverige	Norge	Storbritannien
	procentpoint							
Landbrug, skovbrug og fiskeri	-0,9	-0,6	-0,3	-3,8	-1,6	-0,2	-0,5	-0,6
Råstofindvinding	0,0	-0,1	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,3	-0,1
Industri	-0,9	0,4	-1,3	2,7	-2,1	-3,2	-2,0	-1,6
Energiforsyning	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Vandforsyning og renovation	-0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2
Bygge og anlæg	0,5	-0,3	-0,7	-0,6	0,8	1,6	2,6	-0,1
Handel	-0,4	-1,4	-1,1	-1,4	-0,7	-0,1	-1,5	-2,0
Transport	-0,7	0,7	-0,2	0,9	-1,1	-1,2	-0,9	0,4
Hoteller og restauranter	1,1	-0,1	0,8	0,3	0,8	1,2	0,7	0,9
Information og kommunikation	-0,2	0,6	0,5	1,0	0,8	0,4	0,4	0,6
Finansiering og forsikring	-0,6	-0,8	-1,2	0,3	-0,2	-0,4	-0,5	-0,7
Ejendomshandel og udlejning	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,4	0,1	0,1
Videnservice	0,8	1,0	0,6	1,0	1,0	0,3	0,5	1,7
Erhvervsservice	1,6	0,7	3,1	0,1	2,3	1,2	1,2	1,2

Note: Landene summerer hver især til 0 pct.

Kilde: Eurostat, nationalregnskab (nama_10_a64_e)

*Forskydning med flere
beskæftigede i
serviceerhverv*

Der er ikke markante ændringer i erhvervsstrukturen i de otte lande fra 2010 til 2019, men der er dog sket ændringer i den relative beskæftigelse i landene for de 14 brancher. Overordnet er der en tendens til, at flere er beskæftiget serviceerhvervene

med *erhvervs-service, videns-service* samt *hoteller og restauranter*, mens der er nedgang i *landbrug, skovbrug og fiskeri* samt *industri*. *Handel* skiller sig ud fra mønstret for serviceerhverv med en nedgang i beskæftigelsen. Det samme er tilfældet med *finansiering og forsikring*, hvor der er relativ nedgang i alle lande, sandsynligvis en følge af omfattende digitalisering.

Polen alene med større industribeskæftigelse

På landeniveau skiller Polen sig ud med en klart højere relativ industribeskæftigelse siden 2010 samtidig med et stort fald i beskæftigelsen inden for *landbrug, skovbrug og fiskeri*. De fire nordiske lande har alle højere beskæftigelse inden for *bygge og anlæg* i 2019 end i 2010, mens de øvrige fire lande har lavere beskæftigelse. I alle lande bortset fra Tyskland er der øget beskæftigelse inden for *hoteller og restauranter*. Danmark er det eneste lande med lavere beskæftigelse inden for *information og kommunikation*. Forskydninger fra fx *industri* til *erhvervs-service* kan delvist være et resultat af, at virksomheder nedlægger interne servicefunktioner og i stedet anvender firmaer som udbydere af erhvervs-service.

Stigende beskæftigelse i en dynamisk erhvervsstruktur

Med øget beskæftigelse i alle de 8 lande og med tydelige ændringer i sammensætningen af brancherne imellem synes der, set i relation til verdensmål 8.3 og 8.5 om jobskabelse og beskæftigelse, at have været en positiv udvikling. Der er tydeligt at der er sket en omstilling til øget beskæftigelse i nogle erhverv og til mindre beskæftigelse i andre. Tallene indikerer at der er skabt mange nye arbejdspladser.

2.2 Værditilvækst

Bæredygtig vækst er med i verdensmålene

Det er en målsætning i verdensmålene, at der skal være økonomisk vækst (ikke mindst i udviklingslandene), og at den skal være bæredygtig. Det er mest præcist formuleret i delmål 8.1, *Skab bæredygtig økonomisk vækst*, hvor indikatoren er årlig økonomisk realvækst pr. indbygger. I UNCTAD's liste med indikatorer for virksomheder indgår såvel brutto- som nettoværditilvækst, bl.a. fordi virksomhedernes miljøpåvirkning skal ses i forhold til deres økonomiske værdiskabelse.

Statistik for værditilvækst

Nationalregnskabsstatistikken i Eurostat indeholder den endelige opgørelse af virksomhedernes værdiskabelse i de enkelte brancher og er opgjort efter de samme principper i de enkelte lande. Resultaterne forligger ydermere i enheder, som gør det lettere at sammenligne lande imellem, fx i faste priser. I det følgende er der en belysning ud fra *bruttoværditilvækst*, som er salg fratrukket vareforbrug og køb af tjenester. Det er kort fortalt den værdi, der kan anvendes til afskrivninger og investeringer, samt til aflønning af ansatte og ejere. I hele publikationen anvendes *værditilvækst* i betydningen bruttoværditilvækst.

Værditilvæksten i erhvervene

Værditilvæksten i de 14 erhverv er samlet steget med 20,0 pct. siden 2010 for de 8 lande målt i faste 2010-priser, det vil sige rensset for prisstigninger på varer og tjenesteydelser, sådan at tallene udtrykker en real udvikling. Den største stigning i værditilvæksten har været inden for branchen *information og kommunikation* med 48,2 pct. og næststørst inden for *erhvervs-service* med 40,0 pct. Kun inden for råstofindvinding er der et fald, opgjort til 21,7 pct. Udviklingen flugter overordnet med udviklingen i beskæftigelsen, som beskrevet ovenfor.

Nogle erhverv er arbejdsintensive, andre kapitalintensive

Værditilvækstens fordeling på de 14 erhverv afviger en del fra beskæftigelsen. Det skyldes, at nogle erhverv er arbejdsintensive, dvs. værdiskabelsen sker primært ved anvendelse af arbejdskraft (hovedparten af serviceerhvervene), og andre erhverv er kapitalintensive, dvs. værdiskabelsen sker primært ved anvendelse af kapital (fx forsyning og industri, men også ejendomsudlejning, hvor meget kapital er anvendt til udlejningsboliger). Værditilvæksten er et udtryk for virksomhedernes bidrag til samlede BNP i landene. I det følgende er værditilvæksten opgjort i faste 2010-priser, hvorfor fx valutakursændringer og inflation siden 2010 som udgangspunkt ikke påvirker sammenligneligheden mellem landene.

Tabel 2.3 Relativ fordeling af værditilvækst efter land og branche, 2019

	Danmark	Tyskland	Neder- landene	Polen	Finland	Sverige	Norge	Storbri- tannien
	pct.							
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,7	0,9	2,4	2,3	4,1	2,2	2,1	0,8
Råstofindvinding	1,2	0,2	1,4	1,9	0,7	0,8	23,6	1,5
Industri	20,9	28,9	15,6	22,9	22,9	18,5	9,7	12,2
Energiforsyning	1,9	2,7	1,8	3,1	3,1	3,2	3,6	1,6
Vandforsyning og renovation	0,9	1,7	1,0	1,4	1,1	0,7	0,8	1,9
Bygge og anlæg	7,0	5,0	7,3	9,4	7,7	7,4	8,0	7,4
Handel	17,3	13,2	18,2	21,0	12,3	15,2	11,7	15,3
Transport	8,1	5,4	5,7	7,3	6,5	6,8	6,8	4,9
Hoteller og restauranter	1,8	1,8	2,2	1,4	2,0	1,9	1,9	3,2
Information og kommunikation	8,1	7,4	7,7	6,6	8,6	11,8	6,4	9,1
Finansiering og forsikring	6,5	5,1	8,9	6,5	3,4	6,0	6,3	8,5
Ejendomshandel og udlejning	12,6	13,4	8,8	6,2	15,8	11,0	9,6	15,1
Vidensservice	8,2	7,8	10,5	6,8	6,8	10,1	5,9	11,4
Erhvervsservice	3,7	6,4	8,4	3,2	5,0	4,3	3,7	7,1

Note: Værditilvæksten er opgjort i faste 2010-priser. For Storbritannien var der endnu ikke tal for 2019, hvorfor tal for 2018 er anvendt i beregningen

Kilde: Eurostat, nationalregnskab (nama_10_a64)

Norges olieproduktion meget synlig

Knap en fjerdedel af den samlede værditilvækst i Norge i de 14 branchegrupper blev i 2019 skabt i branchen *råstofindvinding*, hvilket altovervejende skyldes olieproduktionen i Nordsøen. I de andre 7 lande stod råstofudvindingen i 2019 for højst 2 pct. For Norges vedkommende betyder det store bidrag fra olieproduktion, at de øvrige erhvervs relative andel af den samlede værditilvækst bliver lavere, hvilket der skal tages højde for, når der sammenlignes med de andre lande.

Industri fylder generelt mest

Ses der bort fra Norge, fylder værditilvæksten fra *industrien* generelt meget i den samlede værditilvækst i de 14 erhverv. Tyskland har den højeste andel værditilvækst fra industrien (28,9 pct.) men også Polen (22,9 pct.), Finland (22,9 pct.) og Danmark (20,9 pct.) har en betydelig industriaktivitet. *Handel* samt *ejendomshandel og udlejning* fylder også betydeligt i værditilvæksten i alle lande. For sidstnævnte branche spiller boligstrukturen, specifikt andelen af udlejningsboliger, en stor rolle for tallenes størrelse.

Handel størst i Polen, vidensservice størst i Storbritannien

Landespecifikt kan det bemærkes, at *handel* står for den relativt største del af værditilvæksten for Polens vedkommende (21,0 pct.) efterfulgt af Nederlandene med 18,2 pct., mens *vidensservice* har den højeste andel i Storbritannien (11,4 pct.), efterfulgt af Nederlandene (10,4 pct.) og Sverige (10,1 pct.). Tyskland har den laveste relative andel fra *bygge og anlæg* med 5,0 pct., mens Polen her har den højeste med 9,4 pct. Finland ligger højest inden for *ejendomshandel og udlejning* med 15,8 pct., mens Storbritannien har en andel på 15,1.

Mere serviceaktivitet og mindre primærproduktion siden 2010

Råstofudvinding bidrog, jf. tabel 2.4, langt mindre til værditilvæksten i 2019 end i 2010, mest udtalt i Norge med en relativ nedgang på 5,4 procentpoint, hvilket bl.a. kan tilskrives en lavere produktion af olie og gas. I Danmark er andelen fra råstofudvinding også faldet betragteligt med 3,1 procentpoint til nu kun 1,2 pct. og tallene for Nederlandene viser tilsvarende udvikling. Der er også generelt et fald inden for *landbrug, skovbrug og fiskeri*, mens *information og kommunikation* samt *erhvervsservice* omvendt har fået stigende betydning i alle 8 lande.

Tabel 2.4 Forskydning i andel af værditilvækst efter land og branche, 2010 til 2019

	Danmark	Tyskland	Neder- landene	Polen	Finland	Sverige	Norge	Storbri- tannien
Landbrug, skovbrug og fiskeri	-0,2	-0,2	-0,2	-1,6	0,4	-0,3	-0,1	0,0
Råstofindvinding	-3,1	-0,1	-2,6	-1,1	0,0	-0,3	-5,4	-0,9
Industri	3,4	0,8	0,3	1,7	-2,7	-3,3	-0,7	-1,5
Energiforsyning	-0,7	-0,3	0,0	-0,9	-0,3	-1,0	0,3	-0,5
Vandforsyning og renovation	-0,2	0,4	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Bygge og anlæg	0,9	-0,5	0,4	-0,8	-0,9	0,0	1,1	0,0
Handel	0,3	0,6	1,7	-2,5	-0,1	0,9	1,6	0,9
Transport	0,0	-0,5	-0,2	0,7	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4
Hoteller og restauranter	0,0	0,0	0,2	0,1	-0,2	0,1	0,2	0,0
Information og kommunikation	1,6	1,9	1,3	1,9	2,0	2,2	1,1	1,0
Finansiering og forsikring	-2,0	-1,3	-2,7	1,5	-0,4	0,7	0,9	-2,0
Ejendomshandel og udlejning	-1,1	-1,2	0,7	-0,3	1,0	0,1	0,7	-0,4
Vidensservice	0,7	-0,1	-0,2	0,5	0,6	1,1	0,3	2,0
Erhvervsservice	0,3	0,5	1,1	1,0	0,8	0,2	0,5	1,8

Note: Værditilvæksten er opgjort i faste 2010-priser. For Storbritannien var der endnu ikke tal for 2019, hvorfor tal for 2018 er anvendt i beregningen.

Kilde: Eurostat, nationalregnskab (nama_10_a64)

Forskel i industriens udvikling

I nogle erhverv har der siden 2010 været forskellig tendens landene imellem. Mest udtalt i *industrien*, idet fire lande (Danmark, Tyskland, Nederlandene og Polen) viser relativ fremgang i værditilvæksten, mens de fire andre (Finland, Sverige, Norge og Storbritannien) viser relativ tilbagegang. Inden for *bygge og anlæg* er der relativ stigning i tre lande, Norge, Danmark og Nederlandene, mens der har været nedgang i Finland, Polen og Tyskland.

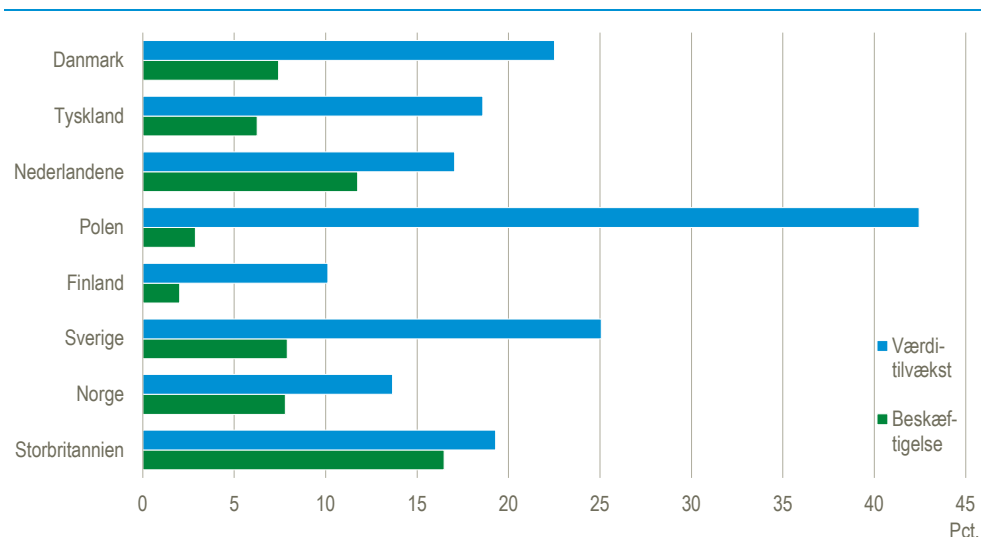
Konklusion: Stigning i værditilvækst

I alle 8 lande har der været fremgang i værditilvæksten (faste priser), og der har været en betydelig forskydning i værditilvækstens fordeling på brancher. Det betyder, at der er sket en omstilling af produktionen fra 2010 til 2019. Udviklingen synes således at bidrage til opfyldelse af verdensmål 8.1 som handler om økonomisk vækst. Hvorvidt der, som verdensmålet lægger op til, har været tale om *bæredygtig* vækst, vil delvist blive berørt i senere afsnit.

2.3 Samlet økonomisk udvikling

Erhvervslivet målt på både beskæftigelse og værditilvækst

Det kan konstateres, at både beskæftigelse og værditilvækst er steget siden 2010. Sammenholdes de to indikatorer kan det belyses om ændringerne hænger sammen med øget produktivitet, en målsætning der bl.a. er nævnt i verdensmål 8.2: *Tænk nyt og opgrader teknologi for økonomisk produktivitet*.

Figur 2.1 **Udvikling i samlet beskæftigelse og værditilvækst efter land. 2019 ift. 2010**

Note: For Storbritannien var der endnu ikke tal for 2019, hvorfor tal for 2018 er anvendt i beregningen.

Kilde: Eurostat, nationalregnskab, værditilvækst i 2010-priser (nama_10_a64) og beskæftigelse i timer (nama_10_a64_e).

Konklusion: Stigning i både beskæftigelse og værditilvækst

Når værditilvæksten i faste priser sammenholdes med beskæftigelsen, er det mest markante resultat, at værditilvæksten i Polen for de 14 erhverv under ét er vokset med 42,5 pct., mens beskæftigelsen her kun steg med 2,9 pct. Det tyder på en meget betydelig forbedring af produktiviteten, der er det verdensmål 8.2. handler om. I de øvrige lande er forskellen på udviklingen i værditilvækst og beskæftigelse klart mindre. Den mindste forskel ses i Storbritannien med en stigning i værditilvæksten på 19,3 pct. og en vækst i beskæftigelsen på 16,5 pct. For Storbritannien er de senest tilgængelige tal i Eurostat dog fra 2018 og ikke fra 2019 som for de andre lande.

3. Omstilling til mere bæredygtig produktion

Virksomhedernes omstilling til en mere bæredygtig produktion er en forudsætning for opfyldelse af mange af verdensmålene. Virksomhederne kan blandt andet bidrage direkte gennem forskning og innovation, samt udvikling af mere bæredygtige produkter.

3.1 Forskning

Forskning og verdensmålene

Verdensmål 9 om *Industri, Innovation og Infrastruktur* indeholder en række indikatorer, der skal understøtte omstilling til en mere bæredygtig produktion. Delmål 9.5, *Mere forskning og opgradering af industrieknologi*, går dels specifikt på at opgradere den teknologiske kapacitet i industrien, men også på, at forskningen generelt skal understøttes. Indikator 9.5.1 opgør landenes forskningsudgifter som andel af BNP. Udgifter til forskning indgår også blandt de indikatorer som UNCTAD anbefaler virksomhedernes at beregne i deres rapportering om bæredygtighed.

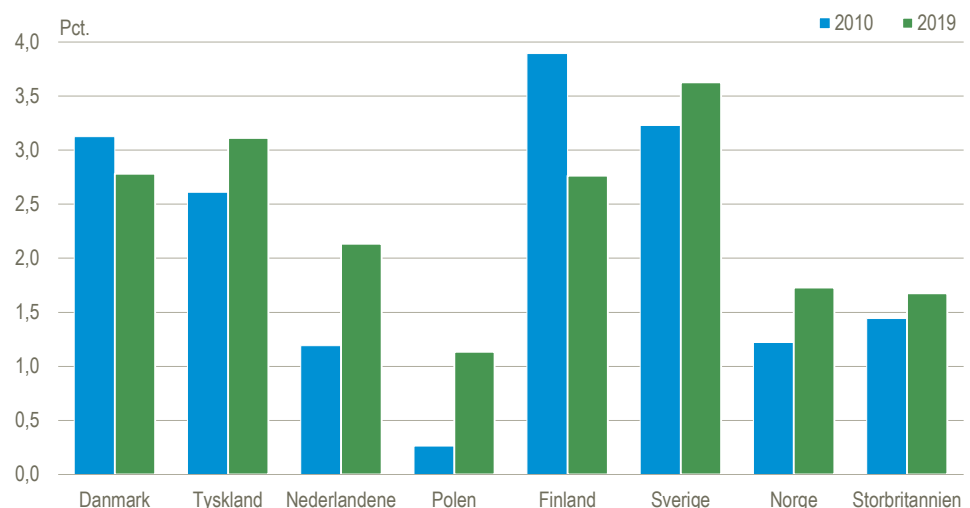
Forsknings- og Udviklingsstatistikken

I Eurostats databank findes der statistik for forsknings- og udviklingsaktiviteter i både den private og den offentlige sektor, bl.a. opgjort i form af udgifter og personaleindsats. Statistikken for erhvervslivets forskning belyser omfanget af forsknings- og udviklingsarbejde internt i virksomhederne og deres køb af forskning fra andre virksomheder. Udgifter opgøres bl.a. fordelt på brancher, dog ikke for alle lande hvert år. Det skal nævnes, at i nationalregnskabet indgår udgifter til forskning som investeringer.

Udgifter til forskning og udvikling på 148 mia. Euro.

Private virksomheder i de 8 lande havde i 2019 udgifter til forskning og udvikling på alt 148 mia. Euro. Målt i forhold til værditilvæksten i erhvervene udgjorde forskningen 2,5 pct. Der er dog stor forskel på niveauet af erhvervenes forskningsudgifter i de enkelte lande. Andelen varierede fra 1,1 pct. i Polen til 3,1 pct. i Tyskland og 3,6 pct. i Sverige. Forskelle mellem landene kan være påvirket af, at virksomheder, som er aktive i flere lande, placerer forskningsaktiviteten i ét land, hvor den så vil indgå i statistikken, selv om den nyttiggøres i flere lande.

Figur 3.1 Erhvervenes udgifter til forskning og udvikling som andel af værditilvækst efter land

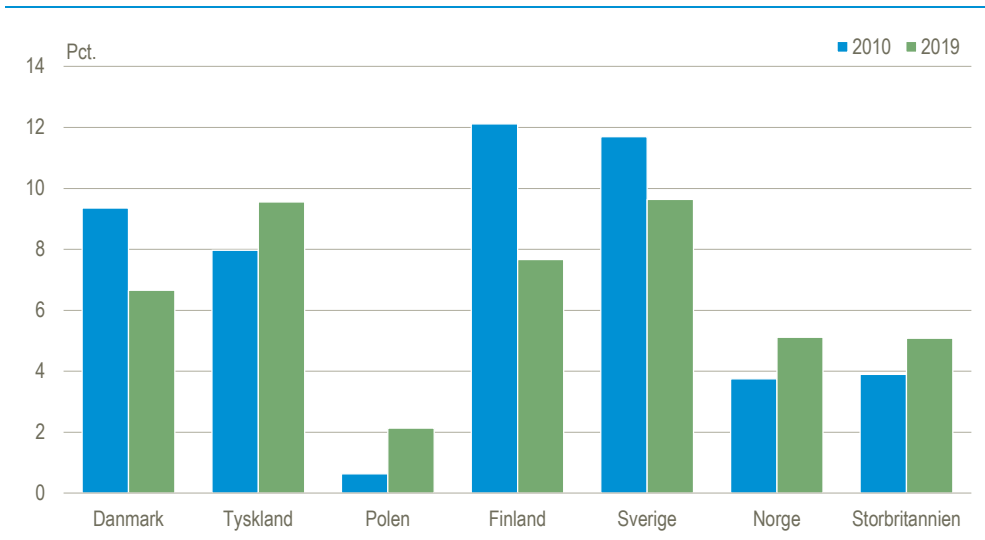
Note: Udgifterne til forskning og udvikling dækker private virksomheder i alle brancher, mens værditilvæksten dækker de 14 brancher. Denne forskel har dog kun marginal betydning. For Storbritannien er anvendt tal fra 2018 i stedet for 2019.

Kilde: Eurostat, Forskningsudgifter (rd_e_berdindr2) og Nationalregnskab (nama_10_a64), løbende priser.

Stigning sammenlignet med 2010

I forhold til 2010 er forskningsudgifterne målt i forhold til værditilvæksten i erhvervene steget fra 2,0 pct. til 2,5 pct. samlet for de 8 lande. Udviklingen dækker over, at der i 6 af landene har været stigninger. Dette mest udtalt i Polen, hvor forskningsudgifterne steg fra 0,3 til 1,1 pct. og i Nederlandene, der steg fra 1,1 pct. til 2,1 pct. Den største nedgang sås i Finland, der faldt fra 3,9 pct. 2,8 pct., men også for Danmark viser de foreløbige tal et fald fra 3,1 pct. til 2,8 pct.

Figur 3.2 Industriens udgifter til forskning og udvikling ift. værditilvækst efter land

Note: For Sverige er anvendt tal for 2011 i stedet for 2010-tal. For Storbritannien er anvendt tal fra 2018 i stedet for 2019. Kilde: Eurostat, Forskningsudgifter (rd_e_berdindr2) og Nationalregnskab (nama_10_a64), løbende priser.

Tilsvarende billede i industribrancherne

Over halvdelen af forskningsaktiviteten i erhvervslivet finder sted i *industrien*, hvorfor udviklingen her betyder meget for den samlede udvikling i indikatoren. Der er dog kun tal for industrien i nogle år og kun for de 7 af landene. Industrien havde i 2019 samlet for landene forskningsudgifter på 7,8 pct. af værditilvæksten mod 7,0 pct. i 2010. Tyskland og Sverige ligger højest med forskningsudgifter på tæt på 10 pct. målt i forhold til værditilvæksten, efterfulgt af Finland og Danmark. Norge og Storbritannien ligger klart under gennemsnittet med andele på 4-5 pct., mens Polen trods stor stigning havde den laveste andel.

Værditilvæksten påvirker billedet

Udviklingen i industriens forskningsudgifter som andel af værditilvækst bør vurderes sammen med udviklingen i værditilvæksten. Jf. kapitel 2 viste Danmark, Tyskland og Polen her relativt øget værditilvækst, men den var faldende for Finland, Sverige, Storbritannien og Norge. Den faldende andel for industrien i Danmark skyldes primært en stærkt øget værditilvækst.

Konklusion: Stigende forskningsudgifter i de fleste lande

Der har siden 2010 været betydelig forskel i udviklingen i forskningsudgifterne i erhvervene i de 8 lande både samlet og for industrien. I de fleste lande er udgifterne øget som lagt op til i verdensmål 9.5, mens Danmark og især Finland har haft nedgang. Relativt har Polen haft den største stigning, men er fortsat på et lavt niveau sammenlignet med de andre lande.

3.2 Grønne varer og tjenester

Bæredygtige produkter og verdensmålene

En række af verdensmålene sigter mod en omstilling til mindre klima- og miljøbelastende forbrug og produktion. Det gælder især verdensmålene 6. *Rent vand og sanitet*, 7. *Bæredygtig energi*, 12. *Ansvarligt forbrug og produktion*, og 13. *Klimaindsats*. I UNCTAD's anbefalinger opfordres virksomheder til at rapportere om deres grønne investeringer, hvilket både kan handle om omlægning til nye produkter og om forbedrede produktionsprocesser.

Statistik for grønne varer og tjenester

Statistik om produktion af grønne varer og tjenester viser ikke direkte bæredygtige investeringer, men resultaterne kan anvendes som en indikation af udviklingen i investeringerne. EU-Statistikken dækker primært de private virksomheders produktion af grønne varer og tjenester samt den tilhørende beskæftigelse. Blandt de 8 lande er det noget forskelligt, hvilke brancher der vurderes at producere grønne varer og tjenester, og sammenligninger skal derfor ske med et vist forbehold. Da det er en relativ ny statistik, er der forskel på første år med resultater. Norge har ikke offentliggjort statistikken endnu, og de følgende resultater dækker derfor kun 7 lande.

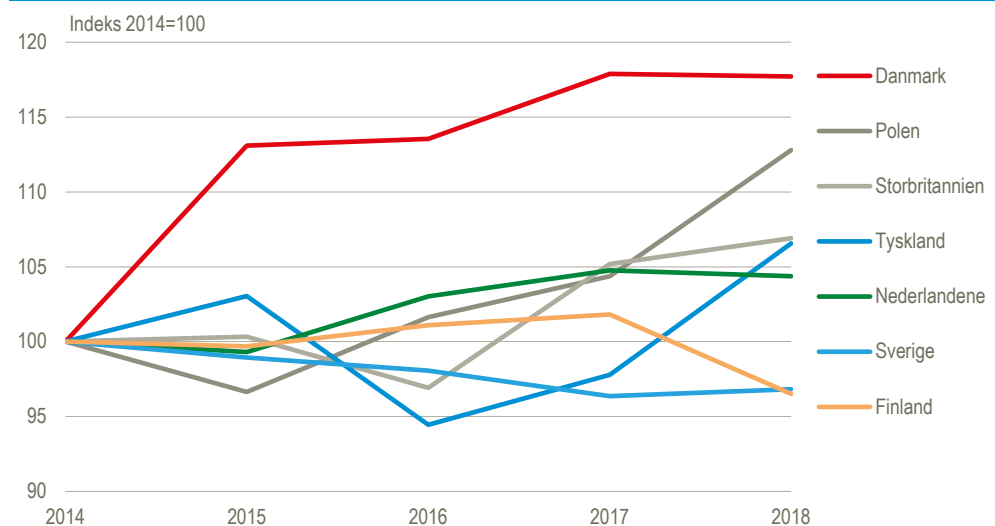
1,5 mio. beskæftigede med grønne varer og tjenester

Der blev i 2018 anvendt knap 1,5 mio. årsværk til produktion af markedsbestemte grønne varer og tjenester i de 7 lande. Der er beskæftigelsesmæssigt tale om en stigning på ca. 10 pct. i antal grønne jobs siden 2014 – det første år med statistik for alle de 7 lande. Målt i forhold i stigning i samlet erhvervsbeskæftigelse var stigningen for de grønne varer og tjenester på 6 pct.

Store forskelle landene imellem

Andelen af grønne jobs, opgjort som årsværk, varierer meget mellem de 7 lande. Finland havde i 2018 den højeste andel med 7,7 pct., mens Polen og Storbritannien lå på hhv. 1,2 og 1,3 pct. Gennemsnittet for alle 7 lande var 1,8 pct. Det er vanskeligt at afgøre, hvor meget af den betydelige forskel, der kan tilskrives metodeforskelle. Det relativt høje niveau for Danmark (4,5 pct.) hænger dog i høj grad sammen med den store produktion af vindmøller.

Figur.3.3 **Udvikling i beskæftigelsesandel vedr. grønne varer og tjenester**

Kilder Eurostat: Grønne varer og tjenester (env_ac_egss1) og nationalregnskabstal for beskæftigelse (nama_10_a64_e)

Stigende andel i 5 ud af 7 lande

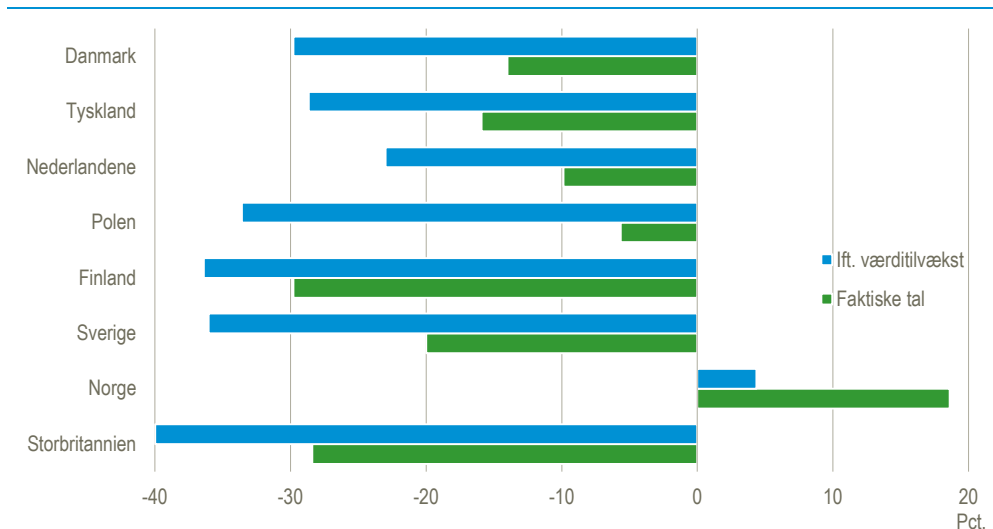
Betydningen af produktionen af grønne varer og tjenester er øget målt på beskæftigelsesandelen. I de fleste lande har der været en stigning, mens der for Sverige og Finland kan noteres mindre fald. Den store stigning for Danmark på 18 pct. skal ses i lyset af, at tallene i 2014 sandsynligvis var underestimeret, hvorfor den reelle stigning siden 2014 snarere er 10 pct.

Konklusion: Flere grønne jobs

Omfanget af grønne varer og tjenester er vokset i omfang siden 2014, hvilket indikerer et bidrag fra erhvervslivet til realisering af verdensmålene inden for miljø og grøn omstilling.

4. Udledning af drivhusgasser

<i>Klimapåvirkning er centralt for bæredygtighed</i>	Udledning af kuldioxid (CO ₂) og andre klimapåvirkende drivhusgasser står helt centralt i arbejdet med bæredygtighed. De 8 lande har alle via både internationale aftaler og målsætninger i EU-regi forpligtiget sig til en kraftig nedbringelse af udledningen. I nogle lande, fx Danmark, er der yderligere opstillet supplerende nationale målsætninger.
<i>Udledning og verdensmålsindikator</i>	I verdensmålene og de tilhørende indikatorer handler delmål 9.4 <i>Opgrader alle industrier og infrastrukturer for bæredygtighed</i> om bæredygtige teknologier og indikator 9.4.1 handler specifikt om udledning/emission af CO ₂ (ekskl. øvrige klimagas-ser). Indikatoren opgøres som udledning i forhold til værditilvæksten, altså den økonomiske aktivitet opgjort som bidrag til Bruttonationalproduktet. I de branchefordelte opgørelser nedenfor ses der både på samlet udledning af drivhusgasser og på udledning ift. værditilvækst. I UNCTAD's anbefalinger om indikatorer på virksomhedsniveau er der både en indikator for den udledning af drivhusgasser, som sker direkte hos virksomheden, og den som fx køb af elektricitet giver anledning til.
<i>Statistik vedrørende emission</i>	Landene opgør emission af CO ₂ og andre klimakritiske stoffer og indberetter til Eurostat efter fælles retningslinjer. Opgørelsen modsvarer den økonomiske aktivitet, der er indeholdt i nationalregnskabet, altså eksempelvis også den internationale transport, som i nogle af de 8 lande – ikke mindst i Danmark - er af betydeligt omfang. I det følgende ses der på udledningen dækkende den samlede økonomi. I andre opgørelser er afgrænsningen territorial, idet fx den internationale transport ikke er med. Udledningen af drivhusgasser i form af metan, lattergas mv. er omregnet til CO ₂ -ækvivalenter og indgår i tallene, og tal for emissionen er således opgjort i CO ₂ ækvivalenter, CO ₂ e. Det skal nævnes, at tallene for Danmark i Eurostats database er marginalt lavere end tallene i Statistikbanken, pga. metodeforskelle.
<i>Opgørelse af emission som Scope 1</i>	Emissionerne er i statistikken branchemæssigt medregnet, hvor udledningen har fundets sted, en såkaldt <i>Scope 1</i> opgørelse. Det betyder, at CO ₂ -udledningen fra eksempelvis produktion af elektricitet er medregnet under <i>Energiforsyning</i> og ikke i de brancher, hvor elektriciteten er blevet anvendt. I publikationen <i>Erhvervsliv og verdensmål</i> blev der vist resultater, hvor udledningen var flyttet til de brancher, hvor elektricitet og fjernvarme var anvendt, en såkaldt <i>Scope 2</i> opgørelse. En sådan opgørelse eksisterer ikke aktuelt i Eurostat databasen.
<i>Overordnet mindre emission fra erhvervsaktivitet</i>	Bl.a. som følge af Scope 1 tilgangen kan en sammenligning af den faktiske emission mellem brancher være noget usikker på grund af forskelle i energiforsyningsstrukturen. I det følgende er der derfor primært fokuseret på den <i>relative udvikling</i> . Ses på emissionen under ét for de 8 lande og de 14 brancher, kan der ud fra tallene beregnes en nedgang på 16 pct. fra 2010 til 2019.

Figur 4.1 **Udvikling i emission (CO₂e) fra erhvervslivet, 2019 ift. 2010 efter land**

Note: For Norge er anvendt 2018-tal da 2019 ikke forelå.

Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2) samt nationalregnskabet (nama_10_a64)

Betydelig variation i udviklingen

Bag det gennemsnitlige fald i emissionen fra erhvervsbrancherne er der store forskelle på landeniveau. Norge har haft en stigning på 19 pct. siden 2010, mens de øvrige lande har reduceret emissionen. Mindst i Polen (6 pct.) og Nederlandene (10 pct.) til næsten 30 pct. i Finland og 28 pct. i Storbritannien. Målt i forhold til værditilvæksten i brancherne, er der en lidt ændret rangorden, idet Polen har haft betydelig større nedgang, og større end Nederlandene. Samlet for de 8 lande er der tale om en nedgang på tæt ved 30 pct., når der relateres til værditilvæksten. Værditilvæksten i 2010 var dog påvirket af finanskrisen i 2008/2009, og udgangspunktet er derfor lavt.

Erhvervsstrukturen påvirker emissionerne

Mulighederne for fx at skifte fra fossile til fornybare energikilder kan afhænge af erhvervsstrukturen i de forskellige lande. Målt på emissioner, konkret for 2019, er det fx markant, at transportbranchen udgør meget forskellige andele fra næsten 60 pct. i Danmark, 41 pct. i Norge og kun 8 pct. i Polen, hvilket overordnet kan forklares med, at international skibsfart fylder meget forskelligt blandt landene. Da transport hovedsageligt er baseret på fossile drivmidler, som på kort sigt er vanskelige at erstatte fuldt ud med ikke-fossile, påvirker branchens størrelse de samlede muligheder for konvertering til andre energikilder.

Tabel 4.1 **Fordeling af emission (CO₂e) 2019, efter land og branche**

Branche	Danmark	Tyskland	Nederlandene	Polen	Finland	Sverige	Norge	Storbritannien
	pct.							
Landbrug, skovbrug og fiskeri	15,9	10,5	17,1	15,9	16,3	19,1	7,8	13,3
Råstofindvinding	2,0	0,6	1,4	5,6	0,9	2,4	23,2	6,4
Industri	7,2	25,9	29,4	19,9	21,6	32,4	18,1	20,9
Energiforsyning	7,7	40,6	25,6	41,4	30,3	12,4	2,7	18,0
Vandforsyning og renovation	3,2	2,9	3,5	3,5	4,5	3,1	2,1	6,3
Bygge og anlæg	2,2	1,5	2,1	0,3	2,6	3,9	2,9	3,6
Handel	1,5	2,7	2,4	3,0	1,0	3,4	1,4	4,6
Transport	59,1	13,3	15,5	7,5	21,3	20,5	41,4	23,6
Andre erhverv	1,1	1,9	3,1	2,9	1,6	2,8	0,4	3,3

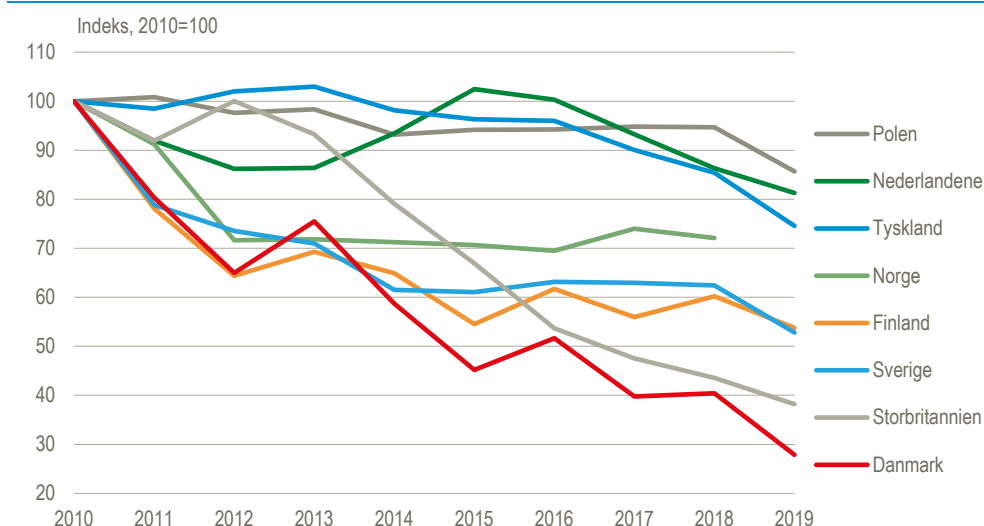
Note: Andre erhverv summerer 6 serviceerhverv blandt de 14 brancher. På landeniveau summerer tallene til 100 pct. Tallene for Norge er for 2018.

Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2).

Positiv udvikling inden for energiforsyning

En anden branche med meget store forskelle mellem landene er *energiforsyning*, der producerer elektricitet og fjernvarme. Her skiller Norge med dets store brug af vandkraft sig ud, da *energiforsyning* kun står for 2,7 pct. af den samlede CO₂ udledning. Energisektoren står omvendt for en stor andel af landenes emission i både Polen (41,4 pct.) og i Tyskland (40,6 pct.), dog også påvirket af at transport fylder relativt lidt i de to lande. Ses på udviklingen i emission fra energisektoren i de enkelte lande er der en tydelig positiv udvikling med reduktion i udledningen i alle 8 lande. Potentialt for at reducere udledningen vil både absolut og relativt være påvirket af karakteren af energiforsyningen i 2010.

Figur 4.2 Udviklingen i emission (CO₂e) fra energiforsyning, efter land

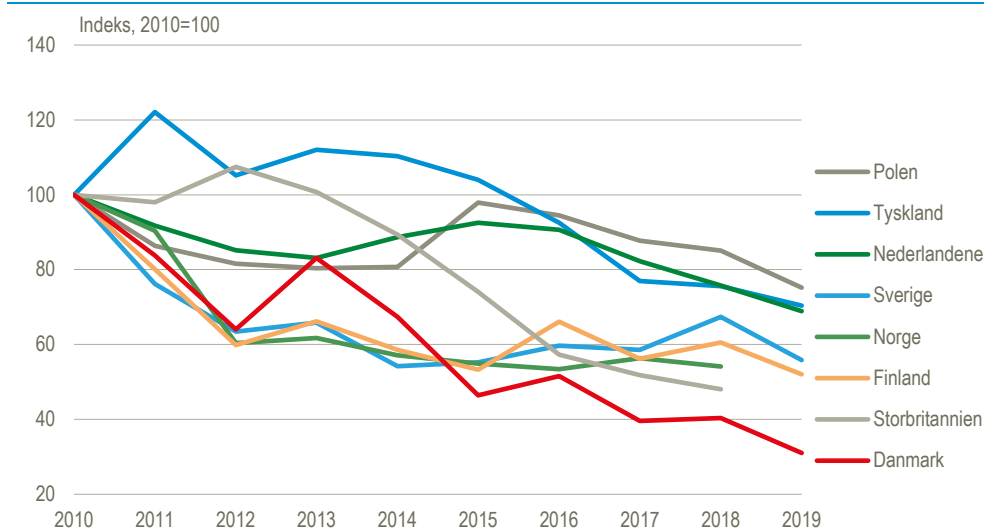
Note: Seneste tal for Norge er for 2018

Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2)

Størst reduktion i Danmark og Storbritannien

Bag den samlede positive udvikling er der grund til at hæfte sig ved de store forskelle mellem landene. Danmark har haft den største nedgang i emission fra energiforsyning med 72 pct. efterfulgt af Storbritannien med 62 pct. Polen har kun reduceret med 14 pct. og Nederlandene med 19 pct. Den store reduktion i Danmark kan især tilskrives kraftigt øget anvendelse af biomasse og vindmøller i energiproduktionen.

Figur 4.3 Udviklingen i emission (CO₂e) ift. værditilvækst fra energiforsyning efter land

Note: Ved beregningen er anvendt værditilvækst i faste priser. For Norge og Storbritannien er seneste beregning for 2018.

Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2) samt nationalregnskabet (nama_10_a64)

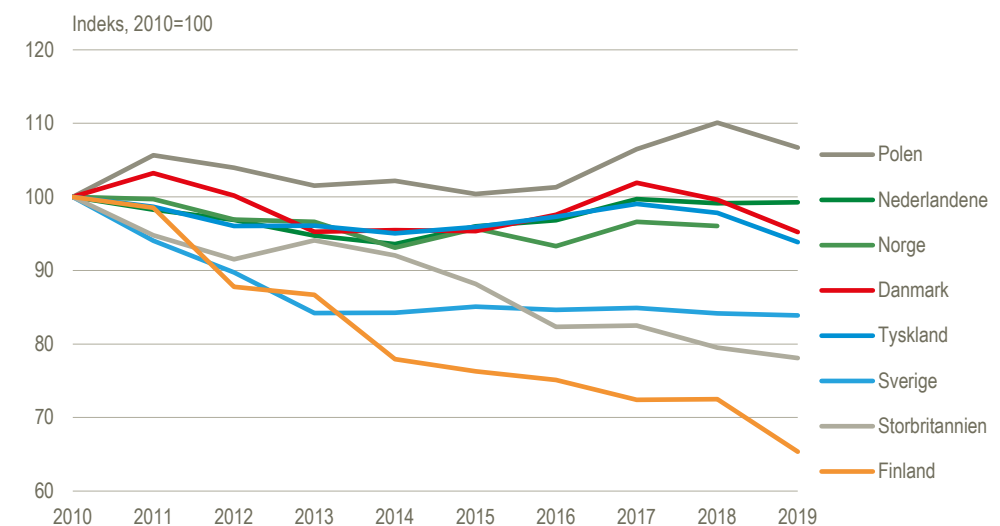
Korrektion med værditilvækst ændrer ikke billedet markant

Det generelle billede af udviklingen i energisektorens emission er stort set det samme, når der ses på emission i forhold til branchens værditilvækst i faste priser (hvorved udviklingen afspejler energibranchens fysiske produktion). Polen har haft en nedgang i emissionen på 25 pct. siden 2010 mod 14 pct. beregnet alene på mængden af CO₂e, hvilket vil sige, at den faktiske nedgang er opnået trods en øget energi-produktion i sektoren. Det kan også bemærkes, at Tyskland i de første år havde stigende emission fra energisektoren, beregnet såvel absolut som relativt, hvilket kan skyldes den gradvise udfasning af brugen af atomkraft, der kan have påvirket både brugen af andre brændsler og udgifter til omstilling. Siden har der dog været en klar nedgang i emissionen, da udledningen i Tyskland i forhold til sektorens værditilvækst er reduceret med 30 pct. fra 2010 til 2019.

Lille absolut fald i emission fra industrien

Udledningen fra industrien, primært CO₂e fra den del af de fossile brændstoffer, der anvendes direkte på produktionsstederne, er i 7 af de 8 lande reduceret fra 2010 til 2019, samlet for de 8 lande med 8 pct. Polen har øget udledningen med 7 pct., mens der er størst nedgang i Finland med 35 pct. og i Storbritannien med 22 pct. I fire lande, Danmark, Tyskland, Nederlandene og Norge, er nedgangen på mellem 1 pct. og 6 pct. Hvorvidt udviklingen skyldes skift til mindre energitung produktion, omlægning til ikke-fossile brændsler eller øget energieffektivitet, kan ikke afdækkes med de statistikker, der ligger til grund for denne publikation.

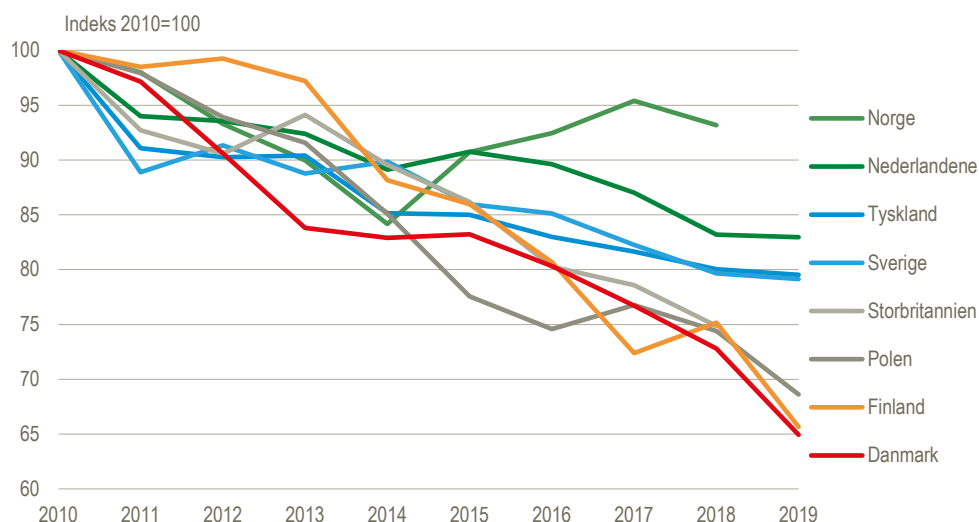
Figur 4.4 Udviklingen i emission (CO₂e) fra industri efter land

Note: I emissionsregnskabet er seneste tal for Norge fra 2018
 Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2)

Større fald når der korrigeres for værditilvækst

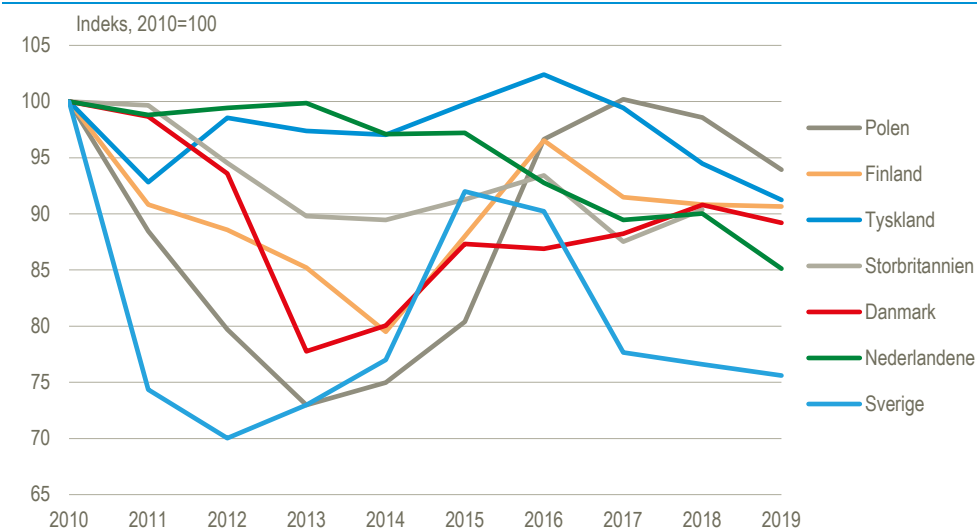
Tages der højde for generelt stigende værditilvækst (og formentlig øget produktion) over perioden i industrien, er udviklingen i retning af reduceret emission mere tydelig med en samlet nedgang for de 8 lande på 22 pct. Norge har den laveste nedgang med 7 pct. (2018), mens Danmark, Finland og Polen alle har haft en nedgang på over 30 pct. fra 2010 til 2019.

Figur 4.5 **Udviklingen i emission (CO₂e) ift. værditilvækst fra industri efter land**

Note: Ved beregningen er anvendt værditilvækst i faste priser. For Norge og Storbritannien er senest beregnede tal fra 2018.
Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2) samt nationalregnskabet (nama_10_a64)

Betydelige forskelle i emission i forhold til værditilvækst.

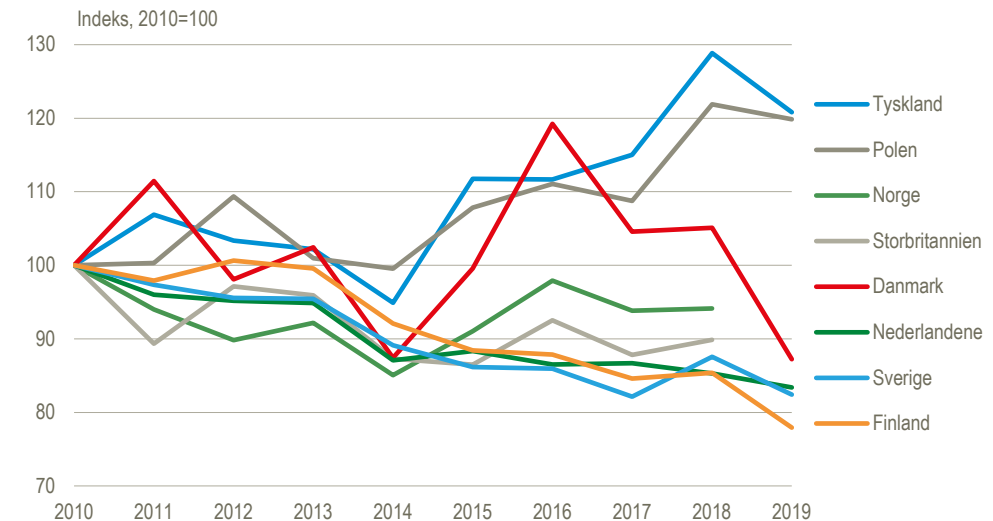
De faktiske tal bag udviklingen i emission i forhold til værditilvækst i *industrien* er ganske forskellige. I Danmark var der fx i 2018 en emission på 160 tons CO₂e pr. 1 mio. Euro i værditilvækst, mens der i Nederlandene blev udledt 600 tons pr. mio. Euro og i Norge 500 tons. Forklaringen er sandsynligvis forskelle i, hvor energitilgængeligheden i industriproduktionen er i de enkelte lande, ligesom sammensætningen af brændsler/energikilder også spiller en stor rolle. Beregningen for Polen giver 850 tons CO₂e pr. mio. Euro i 2018. Dette niveau er dog stærkt påvirket af forskelle i købekraften, idet en korrektion med købekraftspariteten reducerer tallet til ca. 500 tons pr. mio. Euro.

Figur 4.6 **Udviklingen i emission (CO₂e) ift. værditilvækst fra transport efter land**

Note: Ved beregningen er anvendt værditilvækst i faste priser. For Storbritannien er seneste beregninger fra 2018.
Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2) samt nationalregnskabet (nama_10_a64)

Transportbranchen viser ingen sikker tendens

Udviklingen i emissionen inden for transport i forhold til værditilvæksten indikerer, at emissionen er steget mindre end værditilvæksten fra 2010 til 2019. For mange lande er der imidlertid så store udsving, at usikkerheden i opgørelserne gør det vanskeligt at drage en sikker konklusion. Det kan nævnes, at tallene for Norge er udeladt af figuren, da tallene viser en meget stor stigning i emissionen fra sektoren, hvilket næppe er retvisende. Disse store stigninger kan også være en medvirkende forklaring på, at Norge for de 14 erhverv under ét står med den svageste forbedring målt på denne indikator, jf. figur 4.1.

Figur 4.7 **Udviklingen i CO₂e emission ift. værditilvækst fra landbrug efter land**

Note: Ved beregningen er anvendt værditilvækst i faste priser. For Norge og Storbritannien er seneste beregninger for 2018. Kilde: Eurostat, emissionsregnskabet opdelt på brancher (env_ac_ainah_r2) samt nationalregnskabet (nama_10_a64)

Overordnet positiv tendens for landbrug, skovbrug og fiskeri

Udledningen fra landbrug og andre primære erhverv udgør en relativ stor andel i alle landene, jf. tabel 4.1. For de fleste lande er der et miljømæssigt bedre forhold mellem emission og værditilvækst i 2019. For Tyskland og Polen er emissionerne i forhold til værditilvæksten dog **steget** i løbet af perioden, men det skyldes alene faldende værditilvækst. Dette eksempel viser vigtigheden af at se på både tæller og nævner i indikatorberegningen i tolkningen af resultaterne.

Konklusion: Erhvervene bidrager til verdensmål om mindre udledning, især målt ift. værditilvækst

Det kan konkluderes, at erhvervslivet bidrager til verdensmål 9.4 om mindre udledning af CO₂ og andre klimagasser. Der er en nedgang i den absolutte udledning og en endnu stærkere nedgang, når udledningen sættes i forhold til værditilvæksten. Det betyder at der over perioden er sket en delvis afkobling mellem produktion og emission.

Der kan pga. meget forskellig erhvervsstruktur ikke opstilles en rangordning af lande ift. opfyldelse af de miljømæssige verdensmål. Men den positive udvikling er tydelig, når der ses på konkrete brancher som energiforsyning og industri, mens tendensen er mindre klar inden for den emissionstunge transportbranche. Med hensyn til lande kan det bemærkes, at 7 af de 8 lande har reduceret emissionen både absolut og målt i forhold til værditilvækst. Polens betydelige økonomisk vækst har været mulig samtidig med en lille nedgang i emissionen. Indikatorerne for Norge, som peger modsat det generelle billede, kan skyldes usikkerhed i emissionsopgørelserne.

5. Ligestilling og ligeløn

Ligestilling
i fokus

Ligestilling mellem kønnene har i mange år været i fokus i både Danmark og EU, understøttet af bl.a. lovgivning på området, og er også en målsætning i verdensmålene. Det er generelt formuleret som et mål om, at der skal være diversitet på arbejdsmarkedet, så der er plads til alle uanset fx køn, oprindelse og evt. handicap. Der er også mål, som generelt handler om mindre økonomisk ulighed i samfundet, hvilket også påvirkes af erhvervslivets aktiviteter. I det følgende belyses medarbejdersammensætning, samt lønforhold i de private virksomheder i de 8 lande.

5.1 Ligelig deltagelse på arbejdsmarkedet

Medarbejdersammen-
sætning og
verdensmålene

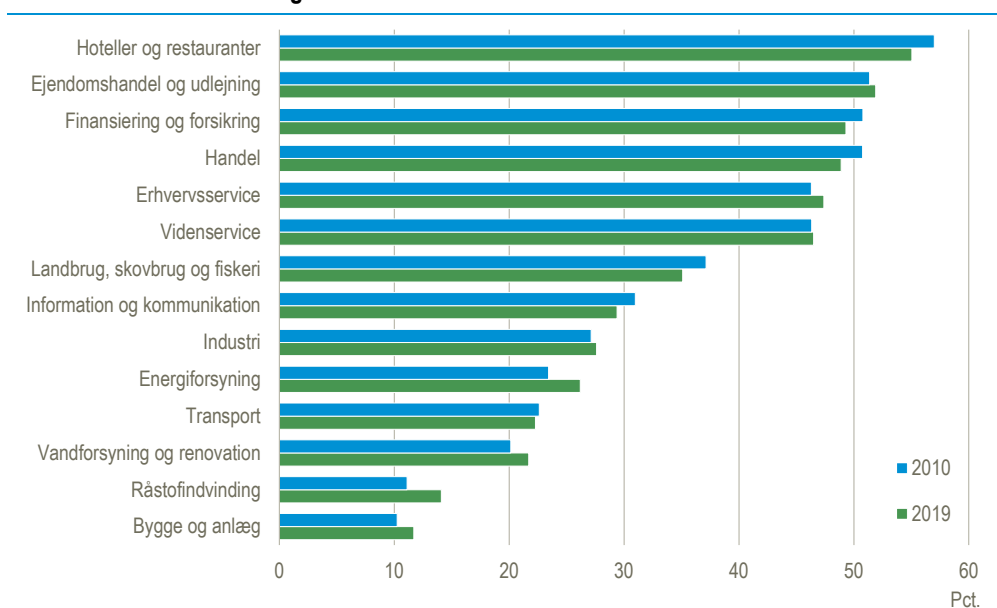
I verdensmålene handler delmål 8.5 om, at der skal opnås fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle kvinder og mænd, herunder også unge og personer med handicap. Der bør således ikke være barrierer for, at alle uanset status kan være en del af arbejdsmarkedet. Indikatoren for dette er om sammensætningen af medarbejdere bliver mere ligelig. I UNCTADs forslag til indikatorer er der konkret lagt op til at vise den kønsmæssige ligestilling i topledelsen, mest direkte svarende til verdensmål 5.5 om flere kvinder i ledelse.

EU-Statistik for
medarbejder-
sammensætning

I Eurostat-regi er den fælles statistik om medarbejdere og sammensætningen heraf baseret på opgørelser, der svarer til *Arbejdskraftundersøgelsen*, der bygger på kvartalsvise interviews. Data giver bl.a. grundlag for en opdeling af de beskæftigede efter branche og køn.

Opdelingen efter ledelsesfunktion, der indgik i publikationen *Erhvervslivet og verdensmålene*, findes ikke i det fælles statistikgrundlag, hvorfor udviklingen ikke kan belyses efter dette kriterium. Der er heller ikke fælles EU-statistik om sammensætning af bestyrelser.

Figur 5.1 Kvinders andel af beskæftigede efter brancher

Note: Tallene dækker beskæftigelsen for 15-64 årige.

Kilde: Eurostat, Arbejdskraftundersøgelsen efter brancher (ifsa_egan2)

Kvinder udgør 36 pct. af de beskæftigede i erhvervene

Det samlede antal beskæftigede i de 14 brancher i de 8 lande udgjorde lidt over 73 mio. personer i 2019. Heraf udgjorde kvinderne 36 pct. varierende fra 32 pct. i Norge til 37 pct. i Polen og Tyskland. I forhold til 2010 er der overordnet kun små forskelle. Kvinders samlede erhvervsfrekvens var i alle lande i 2019 højst 10 pct. lavere end for mænd og er siden 2010 øget en smule, mest tydeligt for Tyskland og Nederlandene. Tallene fortæller derfor også indirekte, at beskæftigelsen i den offentlige sektor i alle landene i hele perioden er kendetegnet ved et flertal af kvinder.

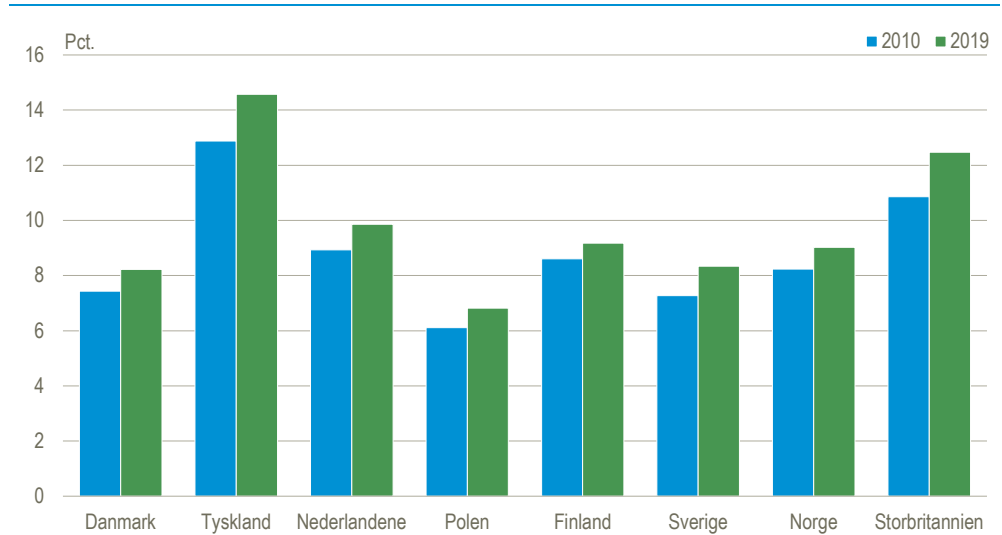
Få brancher med flest kvinder

Der er stor forskel på andelen af kvinder i de forskellige brancher – og billedet er tæt på at være det samme i 2010 og 2019, men dog med en tendens til mere ligelig sammensætning, jf. figur 5.1 Inden for *bygge og anlæg* er der færrest kvinder med lidt over 10 pct. Omvendt har brancherne *hoteller og restauranter* samt *ejendomshandel og udlejning* et lille flertal af kvinder, mens der er en ligelig fordeling inden for *handel* samt *finansiering og forsikring*. Andelen af kvinder inden for *Landbrug, skovbrug og fiskeri* er relativt høj med 35 pct., hvilket kan hænge sammen med, at mange kvinder har deltidsbeskæftigelse på små landbrug i fx Polen. En opgørelse i fuldtidsbeskæftigede ville formentlig vise en lavere andel.

Færrest kvinder i industrien i Nederlandene

Industriarbejdere har i mange brancher typisk været mænd og tallene viser, at det overordnet fortsat er tilfældet. Der er dog forskelle landene imellem, idet andelen af kvinder i industrien i 2019 var lavest i Nederlandene med 22 pct. og også under 25 pct. i Norge og Sverige. Omvendt var 32 pct. af de beskæftigede i industrien i Polen kvinder og i Danmark var andelen tæt på 30 pct. Andelen for 2019 er tæt på uændrede i forhold til 2010 med undtagelse af Storbritannien, hvor andelen af kvindelige industriarbejdere er steget.

Figur 5.2 **Kvinders andel af beskæftigede i bygge og anlæg efter lande**

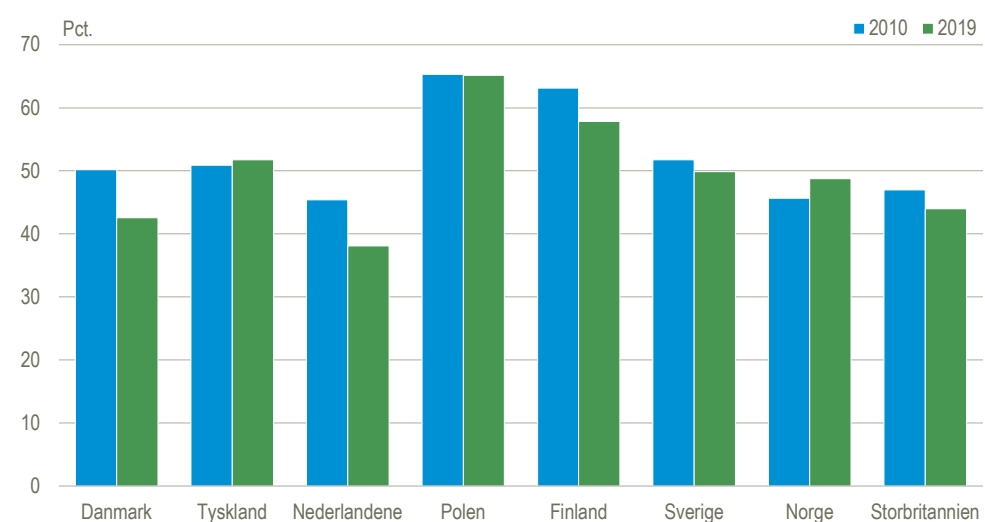
Note: Tallene dækker beskæftigelsen for 15-64 årige.

Kilde: Eurostat, Arbejdskraftundersøgelsen efter brancher (ifsa_egan2)

Flere kvinder
i byggeriet
i alle lande

En anden branche med traditionelt få kvinder er *bygge og anlæg*. Her er der sket en udvikling i retning af flere kvinder, og det gælder for alle de 8 lande. Der er typisk tale om en stigning på 2-3 procentpoint fra 2010 til 2019. Polen har, trods en lille stigning, fortsat den klart laveste andel af kvinder med 7 pct. I Tyskland er andelen mere end det dobbelte med over 14 pct. kvinder i 2019. Det skal nævnes, at gruppen af ansatte i branchen både omfatter direkte byggearbejde og kontorarbejde, hvor sidstnævnte ofte har en høj andel kvinder. Hvorvidt der over de 10 år er sket en forskydning i antallet af beskæftigede mellem de to typer jobs kan ikke belyses ud fra statistikken.

Figur 5.3 Kvinders andel af beskæftigede inden for finansiering og forsikring efter lande

Note: Tallene dækker beskæftigelsen for 15-64 årige.

Kilde: Eurostat, Arbejdskraftundersøgelsen efter brancher (lfsa_egan2)

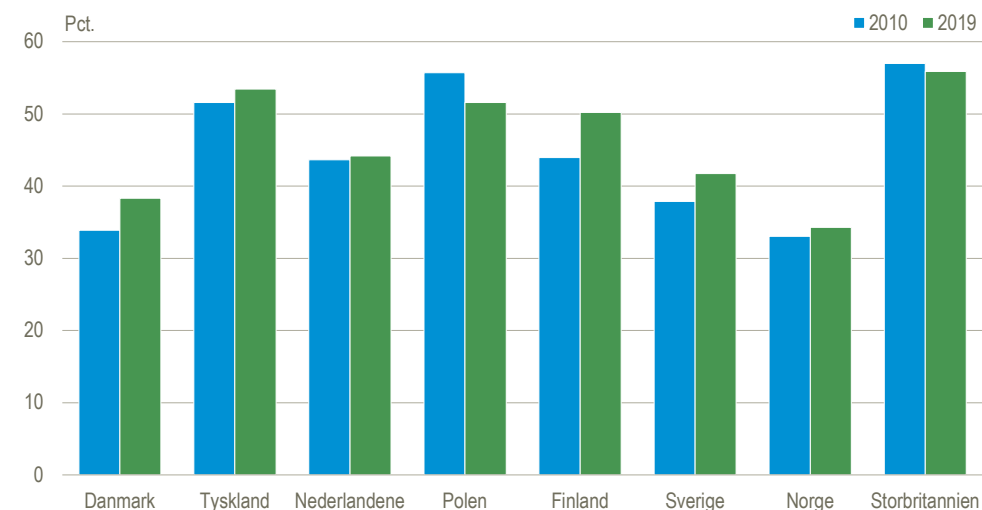
Færre kvinder arbejder
med finansiering, især i
Finland og Nederlandene

Andelen af kvinder inden for *finansiering og forsikring* er faldet fra 51 pct. i 2010 til 49 pct. i 2019. Den største nedgang kan konstateres i Danmark med knap 8 procentpoint og i Nederlandene med en nedgang på 7 procentpoint. Kun i Tyskland og Norge er andelen af kvinder steget med henholdsvis 3 og 1 procentpoint. Forklaringen på den overordnede udvikling skal formentlig søges i, at megen direkte kundekontakt, som kvinder typisk har stået for, er blevet erstattet med digitale selvbetjeningsløsninger. Omvendt har arbejdsfunktioner med relativt mange mænd, fx ledelse og rådgivning, i større grad har kunnet opretholdes.

Over 50 pct. kvinder i
branchen i fire lande

Trods det overordnede fald i andelen af kvinder inden for *finansiering og forsikring* er der i 2019 fortsat et flertal af kvinder i tre lande med flest i Polen (65 pct.) og Finland (58 pct.), mens der er lige over 50 pct. kvindelige beskæftigede i branchen i Tyskland. Kun i Nederlandene er andelen af kvinder i branchen under 40 pct.

Figur 5.4 Kvinders andel af beskæftigede inden for ejendomshandel og udlejning efter lande

Note: Tallene dækker beskæftigelsen for 15-64 årige.

Kilde: Eurostat, Arbejdskræftsundersøgelsen efter brancher (lfsa_egan2)

Blandet billede inden for ejendomshandel og udlejning

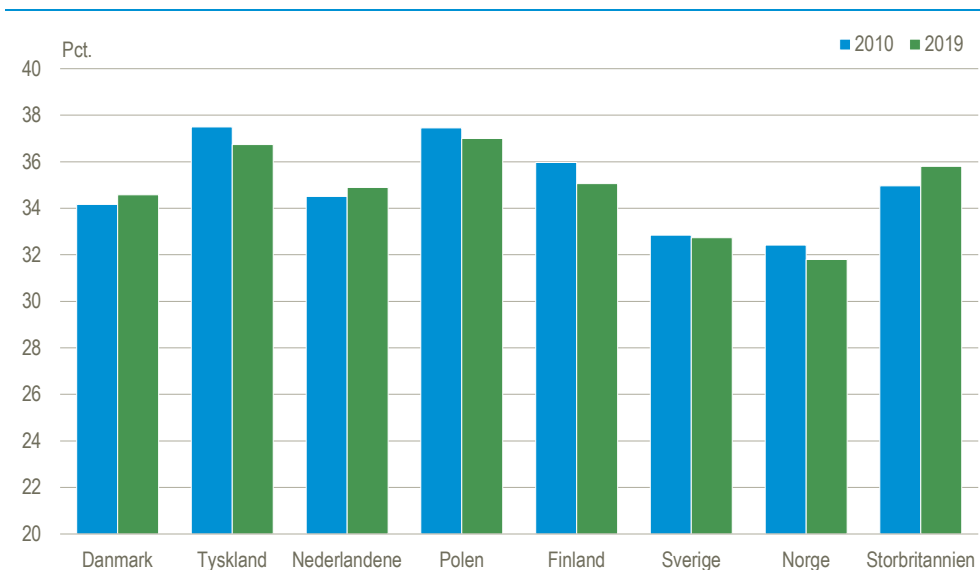
Ejendomshandel og ejendomsservice har varierende betydning i de 8 lande fra 1 pct. af de beskæftigede i de 14 brancher i Nederlandene til 3 pct. i Sverige, jf. tabel 2.1. Dette har muligvis betydning for den kønsmæssige sammensætning af de beskæftigede i branchen, som også varierer betydeligt. I Storbritannien, Polen, Tyskland og Finland var andelen af kvinder over 50 pct. i 2019, mens den i Danmark og Norge var under 40 pct. Det har formentlig betydning, hvorvidt ejendomsudlejere selv ansætter personale til fx rengøringsopgaver eller benytter sig af eksterne firmaer – hvor de beskæftigede i så fald indgår i branchen *Erhvervs-service*. Uanset dette er det værd at bemærke, at andelen af kvinder inden for ejendomsbranchen er steget i 6 af de 8 lande, mens tallene for Polen og Storbritannien viser nedgang.

Flest kvinder i hoteller og restauranter

Andelen af kvinder er størst inden for *hoteller og restauranter*, men er dog faldet fra 57 pct. i 2010 til 55 pct. i 2019 i de 8 lande samlet set. Den relative nedgang er tæt på den samme landene imellem og har for Sveriges vedkommende bragt andelen af kvinder ned under 50 pct. I Nederlandene og Storbritannien er der stort set uændret andel af kvinder i branchen.

Samlet er andelen af kvinder i de private virksomheder uændret fra 2010 til 2019, jf. tabel 5.5. Verdensmål 8.5 om mere diversitet, herunder mere ligelig kønssammensætning, er derfor kun i begrænset omfang opnået om end der for nogle erhverv, især byggeriet, er en stigende andel af kvinder, dog fra et lavt udgangspunkt. Det kan imidlertid bemærkes, at de relativt store forskelle i andelen af kvinder landene imellem generelt er mindsket over den 10-årige periode, hvorfor der er tegn på en mere ensartet beskæftigelsesstruktur i de 8 lande, hvad angår andelen af kvinder i de private virksomheder.

Figur 5.5 Kvinders andel af beskæftigede i erhvervene efter lande

Note: Tallene dækker beskæftigelsen for 15-64 årige.
 Kilde: Eurostat, Arbejdskraftundersøgelsen efter brancher (lfsa_egan2)

5.2 Lønmæssig ligestilling

Ligeløn er konkret nævnt i verdensmålene

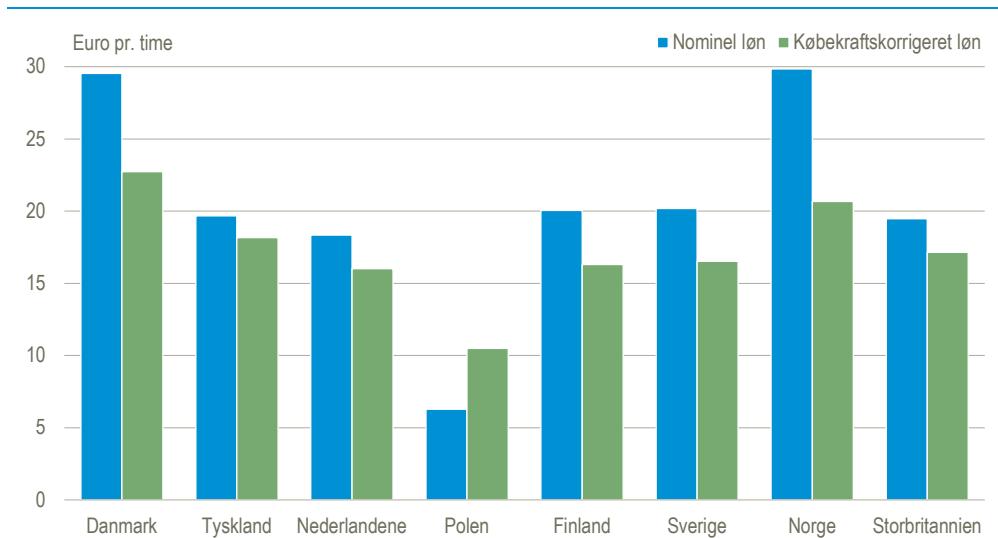
Lige løn for lige arbejde er mest konkret adresseret i samme delmål som ligestilling på arbejdsmarkedet i øvrigt (8.5). Desuden er ligestilling mellem mænd og kvinder overskriften på verdensmål 5. Verdensmål 10 handler om mindre ulighed og er mest konkret nævnt i delmål 10.1 *Mindre ulighed i indkomst*, hvilket principielt også skal ses på tværs af landegrænser. I UNCTAD's forslag til indikatorer indgår, at virksomheder bør rapportere om lønforhold opdelt på funktion og køn.

EU-Statistik for lønstruktur

Eurostat offentliggør hvert fjerde år statistik for lønstruktur opdelt efter arbejdsfunktion og en række beskæftigelsesforhold. Fordelt på brancher og køn er der, hvad angår faktisk aflønning, alene en relativ grov opdeling med resultat for alle brancher bortset fra *landbrug, skovbrug og fiskeri* samt den offentlige sektor. Denne statistik er anvendt til at give et overordnet billede på forskelle mellem landene. Statistikken vedrører virksomheder med mindst 10 ansatte og foreligger senest for 2010, 2014 og 2018.

Hvad angår lønforskel mellem kvinder og mænd er der i Eurostat-regi en tabelserie om *Gender pay gap*, herunder en tabel (earn_gr_gpgr2), som viser lønforskellen opdelt på brancher - uden korrektion for position, anciennitet mv. Den giver principielt et grundlag for at belyse udviklingen i lønforskellen brancherne imellem. Statistikken forekommer dog ikke tilstrækkelig robust på brancheniveau og det er derfor valgt kun at se på de aggregerede resultater på landeniveau i det følgende.

Figur 5.6 Timefortjeneste i erhvervslivet efter lande. 2018

Note: Resultaterne dækker alle brancher bortset fra O, den offentlige sektor. Tallene dækker bruttoløn pr. time inkl. alle lønelementer.

Kilde: Eurostat, Lønstrukturstatistik (earn_ses18_14 og earn_ses10_14)

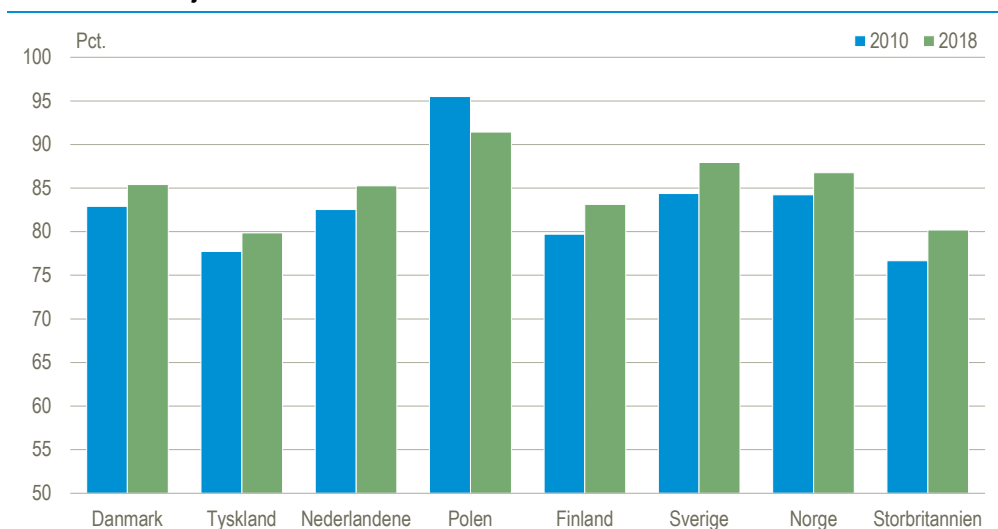
Vanskelig sammenligning mellem lande

Det er forbundet med en vis usikkerhed at sammenligne nominal løn på tværs af lande. Der kan i noget omfang korrigeres for forskelle i prisniveauer, men dertil påvirker fx beskatningsforhold den faktiske værdi af lønnen, ligesom det i opgørelserne kan være vanskeligt at følge præcis den samme definition på tværs af lande. Med disse forbehold er det vurderingen, at statistikken kan give et rimeligt billede af niveauet og udviklingen siden 2010.

Store lønforskelle

Der var stor variation i lønniveauet på tværs af landene i 2018, især når der ses på de nominelle værdier. Lønningerne var fire gange højere i Danmark og Norge end i Polen. Korrigeret for forskel i købekraft er variationen mindre, men alligevel med kun den halve timeløn i Polen end i Danmark, som ligger højest blandt de 8 lande. Siden 2010 er forskellene mindsket en smule, hvilket i relation til verdensmålet om mindre ulighed er positivt.

Figur 5.7 Kvinders timefortjeneste i forhold til mænds i erhvervslivet efter lande

Note: Resultaterne dækker alle brancher bortset fra O, den offentlige sektor. Løngabet er beregnet ud fra bruttoløn pr. time inkl. alle lønelementer.

Kilde: Eurostat, Lønstrukturstatistik (earn_ses18_14)

*Langsomt tættere
på ligeløn*

De kvindelige beskæftigede i erhvervslivet får mindre i løn end de mandlige, typisk i størrelsesorden 15 pct. Forskellen er dog mindsket betydeligt fra 2010 til 2018 i alle lande bortset fra Polen, som omvendt i både 2010 og 2018 var tættest på ligeløn mellem kvinder og mænd. Blandt de nordiske lande har Sverige størst grad af lønmæssig ligestilling, idet kvindernes løn lå 12 pct. lavere end mændenes, mens Tyskland og Storbritannien både i 2010 og 2018 havde størst ulighed, idet kvindernes løn var ca. 20 pct. lavere end mændenes.

I hvilken grad de relativt store lønforskelle kan forklares med forskelle i uddannelse, jobfunktion eller anciennitet kan ikke belyses ud fra statistikken, men de relativt store forskelle landene imellem tyder dog på, at flere lande kan komme tættere på lige løn mellem mænd og kvinder end de er nu.

*Konklusion:
Tættere på ligeløn,
men øjensynligt
langt igen*

De statistiske informationer om løn og lønforskelle mellem kvinder og mænd tyder overordnet på, at lønforskellene er blevet mindre siden 2010. Tallene tyder dog også på, at der i nogle lande fortsat er stor forskelle på kvinder og mænds løn, især i Tyskland og Storbritannien.

Summary

The business sector's contribution towards fulfilment of the SDGs is important

The Sustainable Development Goals (SDGs) from 2015 constitute a common frame of understanding and an agenda to change society towards increased sustainability – economically, socially and in terms of the environment/climate. The business sector plays a decisive role in this context, and thus it is relevant to look at developments in the business sector based on the SDGs and their related indicators. A previous publication showed the development in the business sector in Denmark, and the conclusion was that an overall positive trend could be measured. This publication presents results for Denmark and seven neighbouring countries to offer an idea of whether other countries have seen a similar development. The seven countries represent almost half of Denmark's external trade.

Global indicators for businesses and SDGs

The publication is mainly based on the work done by UNCTAD, which resulted in a number of indicators that major enterprises should use for SDG reporting. The level of interest is impressive, e.g. it is very much on the radar of investors. We were able to find many of the indicators directly or in approximate form in the existing statistics produced regularly by the statistical authorities in EU countries. The primary focus of this publication is to show the *trend*, but also to provide an underlying basis for assessing the comparability across countries that are very different in terms of business.

General conclusion: The business sector is moving in the right direction in all eight countries

Overall, the figures indicate a positive trend for the business sector in all eight countries from a sustainability perspective, regardless of the fact that the countries have very different baselines in a number of areas. It is not possible to reliably point out countries that are especially successful or countries that are lagging behind. The overall positive development is not only attributable to the SDGs, since common policies and objectives, e.g. in an EU context, obviously also play a major part. Below is a summary of the main conclusions based on the indicators, their relation to the SDGs and a few points that call for special attention.

Economic indicators

More people in employment (target 8.5)

In all eight countries, job creation in the business sector has progressed since 2010, as employment is up by 9 per cent. With 16 per cent, United Kingdom saw the most pronounced progress, whereas Finland only saw an increase of 2 per cent. Meanwhile, there has been a shift between the sectors, as the biggest relative increase is in *information and communication* and *knowledge-based services*, whereas the figures show a clear employment downturn in the primary sector, i.e. *agriculture, forestry and fishing* and *mining and quarrying*.

Significant growth in value added (target 8.1)

Value creation measured by gross value added in constant prices increased more than employment in the business sector, by 20 per cent for the countries overall. Poland stands out with an increase of 43 per cent, whereas Finland with 10 per cent experienced the lowest level of growth. In terms of industries, the changes follow the development in employment with a relative increase in the service sector and a decline in the primary sector. The manufacturing industry's share of the value added has increased in four countries and decreased in the four other countries in the comparison.

R&D expenses of the business sector increased in most countries (target 9.5)

In the eight countries as a whole, the R&D expenses of the business sector, measured in relation to the sector's value added, increased from 2.0 per cent in 2010 to 2.5 per cent in 2019. Six of the eight countries saw an increase, but their base levels were very different. Denmark and Finland saw a decline. Focusing specifically on *manufacturing*, which accounts for half of the business sector's research expenses, the picture among the countries is essentially the same.

More environmental goods and services (several SDGs) Production of environmental goods and services, which represents part of the green transition, has increased, measured as the share of business sector employees working in this field. The total share increased by 6 per cent, but the level is still in the order of 2 per cent looking at the countries overall. The development covers five countries where the share has increased, whereas two countries, Sweden and United Kingdom, saw a decline. Norway has not yet completed their statistics. Due to considerable differences in methods between the countries' assessment of environmental goods and services, the figures must be interpreted with caution.

Emissions of climate gases

Only comparison of the development in emissions UNCTAD has listed a number of relevant environmental indicators. However, here we have chosen to only compare climate gas emissions among the countries. This is partly because climate gases are the most commonly used indicator of climate impact, partly because the common statistical basis with respect to energy consumption, water consumption and waste generation is not deemed to be sufficiently validated, and/or does not exist broken down into business categories that match those used in this publication.

Noticeable decline in emissions of greenhouse gases (target 9.4) The emission of greenhouse gases (excl. biomass burning) by the business sector has declined since 2010 by 16 per cent for the eight countries overall. Measuring emission in relation to value added, the decline is 30 per cent. It must be pointed out that these are so-called *scope 1* emissions, where the development in energy supply is fully incorporated in the utilities industry and not allocated to the industries and households consuming the energy.

Biggest absolute decline in emissions in Finland Finland saw the biggest decline of 30 per cent in actual emissions since 2010, followed by United Kingdom with approximately 28 per cent, while Denmark, the Netherlands, Poland and Norway are below the average 16 per cent. Looking at the development in relation to value added, United Kingdom has achieved the greatest reduction of 40 per cent. Finland, Sweden and Poland also saw a decline of more than 30 per cent. The potential to reduce emissions, however, very much depends on the business structure, especially on whether international carriage is substantial or not.

Relatively less emission from manufacturing The development varies a great deal among the industries, but e.g. manufacturing shows a decline in actual emissions looking at the eight countries together. However, the figures from Poland show an increase, and four other countries, including Germany, saw a smaller decline than average, whereas Finland, United Kingdom and Sweden achieved the biggest decline. In relation to the development in value added, Denmark, Finland and Poland saw the biggest decline.

Gender equality and equal pay

Barely changed gender equality (target 8.5) The SDGs aim for workplaces to be attractive to both men and women. For the industries as a whole, the share of women in employment is roughly the same as in 2010 in most countries, but it is worth noticing that the countries have different shares of women with differences of up to 5 percentage points. According to the figures, Poland and Germany have the highest share of women in employment in the 14 industries with 37 per cent, whereas Norway has the lowest with 32 per cent.

More women in construction, fewer in financing and insurance In all the countries, there is now a higher share of women in *construction* (although it is still low). Germany and United Kingdom have seen the biggest rise in the share of women in this industry, and they also have the highest shares among the countries, with shares over 10 per cent. The trend is the opposite in *financing and insurance*, where most of the countries now have fewer women than before, possibly as a result of extensive digitisation, where services involving direct customer contact have disappeared.

*Closer to closing the gender
pay gap
(target 8.5)*

In all of the eight countries, except for Poland, the gender pay gap has been reduced since 2010 when looking at the business sector overall. The pay gap, which is influenced by differences in e.g. education, position and seniority was in the order of 15 per cent on average in 2018. The figures for Germany and United Kingdom show that women are paid almost 20 per cent less, which suggests that definitely in some countries, the gender pay gap in the business sector is still considerable.

**DANMARKS
STATISTIK**

Danmarks Statistik
Sejrøgade 11
2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17
www.dst.dk
dst@dst.dk